

SAMUELI TAKADA PLADE

Dauda kíblena Yudanɔa 1:1-4:12

Dauda kíblena Isaraila buri sínda pínkinɔa 5:1-12:31

Abusalomu bona Dauda kpɛ 13:1-20:26

Dauda kíblena kpɛkpɛ 21:1-24:25

Dauda Solu ga baarumanaa

¹ Solu gana gbera Dauda sù kù zìblena Amalekinɔaao, akù à gò Zikilaga gɔɔɔ pla.

² A gɔɔɔ aakɔde zì gògbɛ ke bò Solu bùran à sù. A pókasanɔ kèkèna, bùsu ká a mìn. Kù à kà Dauda kīnaa, à kùtɛɛ à wùte a gberɛa.

³ Dauda a là à pì: N bo máa? À wèa à pì: Ma bo Isarailanɔ bùrammɛ.

⁴ Akù Dauda a là dɔ: À kè dera gwee? Ñ omɛɛ. Akù à wèa à pì: Isarailanɔ bò zìlan ò bàa lè. Ñ daside lète ò gàga. Solu kù a né Yonatão gà dɔ.

⁵ Akù Dauda kefenna kù àtɛn baaruu pì kpáare là à pì: N ke deran ní dɔ kù Solu kù a né Yonatão gàa?

⁶ À wèa à pì: À sù à lè má kú Giliboa kpi gerɛi gwemɛ, akù ma Solu è, àtɛn gbāna e a sária. Sōgodenɔ kù sōdenɔ tɛn ká káo kīni.

⁷ Kù à lite ma kpa, à ma e, akù à ma sisi. Ma pì: Makù dí!

⁸ Akù à ma la, makūmɛ dí ũu? Akù ma wea ma pì Amaleki burin ma ũ.

⁹ Akù à pìmɛɛ mà naai mà a de, zaakù á kú ga léimɛ, bee kù a wé kpé kēna fíti.

10 Akū ma nai ma a dè, zaakū má dō ani fō à ble a letēnaa gbera doro. Akū ma a kífura kū à kunaa sè kū zā kū à danaao, akū ma suonne la ma dikiri.

11 Akū Dauda a pókasanɔ̀ gà à kè, akū gbē kū ò kú kãaonɔ̀ n̄ pónɔ̀ kèkè se.

12 Ò Solu kū a né Yonatāo gana ɔ̀ɔ̀ dō kū Dikiri gbē Isarailanɔ̀, zaakū zì n̄ blé. Wé'i bòmma, akū ò lé yì ari ɔ̀kɔ̀si.

13 Dauda kefenna kū à baaruu pìi kpàare là à pì: N be kú máa? Akū à pìne: Bòasu nén ma ũ, Amaleki buri.

14 Akū Dauda a là à pì: À kè dera kína kū Dikiri kà dena vīna dí n̄ kūroo?

15 Akū Dauda a kefenna ke s̄isi à pì: N̄ a lé n̄ de se. Akū à a lè à dè.

16 Zaakū Dauda gĩnake à pìne: N n̄ zīda dēm̄. N zīda lé mé à n da yān, n̄ pì n̄ kína kū Dikiri kàa dè.

Wēndale kū Dauda s̄i Solu kū Yonatāo ga yā musu

17 Dauda wēnda lè d̄ik̄ina s̄i Solu kū a né Yonatāo ga yā musu.

18 À pì ò lèe p̄i dada Yudanɔ̀ne. À kú Yasa takadan.

19 Isarailanɔ̀ gakuridenɔ̀ gàga s̄is̄iger̄ei, gōsa gbānanɔ̀ i òm̄ fá!

20 Àsun a baaru kpá Gata zédanlo, de Filisitini nɔ̀gbēnɔ̀ sún a pɔ̀nna kero yāi.

Àsun a kpàkpa ke Asakelɔ̀niro, de gyɔ̀fɔ̀rɔ̀de n̄enɔ̀gbēnɔ̀ sún ayuwii kero.

21 Plí sún kpá Giliboa gbèea doro, legū sún ma bura kū ò kú gwenɔ̀n doro, gwen ò ɔ̀ s̄ò gōsa gbānanɔ̀ s̄ēgbakonɔ̀i,

nísi dɔkɔna Solu sēgbakoa lé zè!

22 Kū òtɛn gɔsa gbāna aru fã gua,
òtɛni n̄ gbɛɛ para,
kàzuri pāsī Yonatã dì kpɛ gwaro,
fēnedade pāsī Solu dì su koriro.

23 Solu kū Yonatão,
gbē mana yenyīdenɔmɛ!
Odi kēkɔa wēndi ke ganaa gūnlo.

N̄ wāna de vāunɔla,
n̄ gbāna de músunɔla.

24 Isaraila nɔgbɛnɔ,
à wé'i bo Solu ga yã musu.

À biza tēra yīáre kū nɔmanablebɔnɔ,
à á pókasanɔ kèkéáre kū zāblebɔ kū ò pì kū wu-
raaonɔ.

25 Gɔsa gbānanɔ i ò zīlan fá!
Yonatã wutena gè ũ sīsīgerɛi.

26 Ma gbē Yonatã,
ma gɔ warikɛnaa gūn n yāi,
n̄ manamɛnɛ swáswa.
Yenyī kū n̄ vī kūmao sára vīro,
à de nɔ yenyīla.

27 Gɔsa gbānanɔ i ò fá!
N̄ zīkabɔnɔ kàkatɛ.

2

Dauda kana Yudanɔ kpatan

1 Abire gbɛra Dauda Dikiri gbèka à pì: Mà gé Yuda wētɛ ke gūn yá? Dikiri pìnɛ à gé, akū Dauda èra à a là à pì: Mákpan mà génn? Dikiri wèa à pì: Eblɔnu kpa.

² Akū Dauda gèe gwe kū a nɔ mèn planɔ, Yezɛrili gbē Ainɔama kū Nabala gyaanɔ Abigaili, Kaameli gbēo.

³ Dauda gèe kū gbē kū ò kú kãaonɔ dɔ, baadi kū a bedenɔ, akū ò vùte Eblɔnu kū a lakutunɔ.

⁴ Akū Yudanɔ gbē zōkōnɔ sù ò nísi kù Dauda mìa gwe, ò a kà Yudanɔ kína ũ.

Kū Dauda mà Yabesi Giliadadenɔ mé ò Solu vî,

⁵ à gbēnɔ zîm̃ma, ò gèe ò ò́ñe: Dauda pì, Dikiri arubarika daágu, kū a gbēke kè Solu á dikiriine a a vî.

⁶ Dikiri gbēke yā kū náani yāo keáre. Makū sō mani yā mana keáre kū a yā pì kè yāi.

⁷ Tera sà àgō gbāna à kù gbāna ke. Á dikiri Solu gà, akū Yudanɔ ma ka í kína ũ.

⁸ À sù à lè Nerɛ né Abana, Solu zìkarinɔ gbē zōkō gĩnake à gèe se kū Solu né Isiboseo Manaimu.

⁹ Akū à a kà kína ũ Giliada bùsun kū Asa burinɔ bùsuuo kū Yezɛrilio kū Eflaimu burinɔ bùsuuo kū Biliaminu burinɔ bùsuuo kū Isarailanɔ bùsu kparanɔ pínki.

¹⁰ Solu né Isibose wè buplade gūnn à gō Isarailanɔ kína ũ. À kí blè wè pla. Yudanɔ sō, Daudan ò zèo.

¹¹ Dauda kí blè Yudanɔa zaa Eblɔnu ari wè suppla kū mɔ suddoo.

Isarailanɔ zìkana kū Yudanɔ

¹² Nerɛ né Abana kū Solu né Isibose zìkarinɔ bò Manaimu ò gèe Gibiṣ.

¹³ Zeruya né Yoabu kū Dauda zìkarinɔ fùte ò gèe dańle Gibiṣ íkaki sare. Ní gà do kú í bara la, í gà do kú í bara dire.

14 Akū Abana pì Yoabune: Ì tó kefenna keno futekṣi ò gwa. Akū Yoabu pì: Ò gé.

15 Akū Biliaminu zìkarinṵ fùte gbēnṵn kuri awεεpla Isibose pṵ ũ, akū Dauda zìkarinṵ fùte gbēnṵn kuri awεεpla se.

16 Baadi ṵ kà a ṵsikari dake kòkòṵṵ, akū ò kṵ zṵzṵ kṵ gbāntεεεa kṵ fēneo ò lète lele. Akū ò tṵ kpà Gibiṵ gu pìne Fēnelennabura.

17 Zì kṵ ò kà zì birea pāsì manamana, akū Dauda zìkarinṵ zìi blè Abana kṵ Isarailanṵa.

18 Zeruya négṵgbē gbēnṵn aakṵnṵn kṵ gwe, Yoabu kṵ Abisaio kṵ Asahelio. Asaheli sṵ a bà nna lán zṵ bà.

19 Akū à pète Abanai, adi lite ṵplai ke ṵεiro.

20 Kṵ Abana a kpe gwà à a è, akū à pì: Asaheli, mṵkṵmme gwe yá? À wèa à pì: Makūme.

21 Akū Abana pìne: Ì lite n ṵplai ke n ṵzei, ì kefennanṵ doke kṵ ì a pṵnṵ sía. Ama Asaheli dí zεnero.

22 Abana èra à pìne dṵ: Ìsun namairo. Í ye mà n den yá? Tó ma n de, mani we ó wé ke siikṵ kṵ n vṵni Yoabuo dṵ yá?

23 Ama Asaheli gṵ, adi zεnero, akū Abana a zṵ a gbεεa kṵ a sári páo ari à bò a kpe kpa. Gwen à lèten à gà gṵnṵ. Kṵ gbē sṵnda pínki kà gu kṵ à lète à gà pìn, ò zè òten gwa.

24 Akū Yoabu kṵ Abisaio pè Abanaa ari ifántē gèe à gè kpén. Ò kà Ama sṵsṵ kṵ à kṵ Gia ifāboki kpa Gibiṵ gbáranna zén.

25 Biliaminu burinṵ kàkara Abanai gā do, akū ò gèe òten gí kṵ í zīdao sṵsṵi musu.

26 Akū Abana lé zù Yoabui à pì: Óni ze kōdēdenaaneroo? N̄ d̄s kū yā pì ni mì de kū p̄siraoroo? Īni o n gbēn̄n̄e ò zew̄ere ò era ò tároo?

27 Akū Yoabu w̄ea à pì: Luda kun! Tó nídi lé sí yāro, ma gbēn̄n̄ ni zéáero ari gu gé d̄o.

28 Kū Yoabu kuru p̄è, akū a gbēn̄n̄ kámma b̄ò, odi gé Isarailan̄a kū z̄iio doro.

29 Gwāani birea Abana kū a gbēn̄n̄ t̄aa ò s̄èn ò bikū Yodaa, akū ò té swad̄r̄ōi ari ò ḡèe ò kà Manaimu.

30 Kū Yoabu sù kū pena Abanaaao, akū à a z̄ikarin̄n̄ kàkara n̄ p̄ínki. Dauda gbēn̄n̄ té gbēn̄n̄ baro donsari mé ò kunlo, Asaheli baasi.

31 Ò Biliaminu kū ò kú kū Abanaon̄n̄ d̄ède gbēn̄n̄n̄ w̄aa d̄o kū bas̄raak̄o.

32 Ò Asaheli ḡèe s̄è ò v̄i a de miran Betilihamu. Akū Yoabu kū a gbēn̄n̄ t̄aa ò gwāani ò kà Ebl̄onu gud̄naao.

3

1 Z̄i kū Solu beden̄n̄ kà kū Dauda beden̄n̄ ḡi k̄è. Dauda gb̄ana ten kara, Solu beden̄n̄ s̄o, n̄ gb̄ana ten lago.

Dauda néḡs̄gb̄ēn̄

2 Néḡs̄gb̄ē kū Dauda ò Ebl̄onun̄n̄ t̄ón dí. A káaku t̄ón Amin̄n̄. A da t̄ón Ain̄ama, Yez̄erili gb̄ēme.

3 A plade t̄ón Kiliabu. A da t̄ón Abigaili, Nabala gyaan̄n̄ Kaameli gb̄ēme. A aak̄ode t̄ón Abusalomu. A da t̄ón Maaka, Gesuru k̄ina Talamai néme.

4 A siik̄ode t̄ón Adonia. A da t̄ón Agi. A s̄oode t̄ón Sefatia. A da t̄ón Abitali.

⁵ A suddode tón Itiriamu. A da tón Egela. Dauda nɔnɔ né pìnɔ ì Eblɔnumɛ.

Abana nana Daudaa

⁶ Gɔɔ kũ Solu bedenɔ ten zì ká kũ Dauda bedenɔ, Abana ten gbãna kũ Solu bedenɔ gũn.

⁷ Solu nɔ yìgisaride vī yã, a tón Rizipa, Aya néme. Isibose pì Abananɛ: À kè dera n wute kũ ma de nɔo?

⁸ Abana pɔ fɛ̀ manamana Isibose yã pì yãì à pì: Gbēdan ma ũ Yudanɔ kpa yá? Maten gbēke ke n de Solu bedenɔne kũ a dakūnanɔ kũ a gbēnnanɔ ari kũ a gbãrao. Mádi n na Daudanɛ a ɔĩro, akũ nteni ma taari e nɔgbē pì yã musu sàa?

⁹ Tó mádi lé kũ Dikiri sè Daudanɛ kenɛro, Luda yã kemene pásípāsī.

¹⁰ Mani kpata sí Solu bedenɔa mà tó Dauda gɔ Isarailanɔ kũ Yudanɔ kína ũ sena zaa Dani ari à gé péo Besēbaa.

¹¹ Isibose dí we à wè Abanaa doro, kũ àten vīna kenɛ yãì.

¹² Abana gbēnɔ zì Daudaa kũ a tóo à pìne: Dí mé à bùsu vīi? Ò lédokɔnɔ ke, mani kpányī de Isarailanɔ bàka le àgɔ kú kúnwo ñ pínki.

¹³ Akũ Dauda pì: À mana, mani lédokɔnɔ ke kúnwo, ama yã mèn don maten gbekamma. Tó nten su ma gwa, tó ñdi sumene kũ Solu nénɔgbē Mikalaoro, ñsun tó ó wé sikɔlero.

¹⁴ Dauda légbãzã kè Solu né Isibosenɛ à pì: Ñ ma nanɔ Mikala sukpamene. Ma anzure blè kũ Filisitininɔ gyɔfɔrɔo mèn basɔoro.

¹⁵ Akũ Isibose gbēnɔ zì, ò nɔgbē pì sì a zã Palatieli, Laisi néa.

16 Akū a zā pì ten gé kãao à téi ari Bahurimu, à ten òò dɔ. Akū Abana òne à era à tá, akū à èra.

17 Abana yā ò kū Isaraila gbē zōkōnɔ à pì: Zaa zī à ten wete Dauda gō de á kína ũ.

18 À a ká sà, zaakū Dikiri lé sène à pì, áni a gbē Isarailanɔ bo Filisitininɔ kū ní iberenɔ oĩ ní pínki a zòbleri Dauda pìi gāime.

19 Abana yā pìi dà Biliaminu burinɔne ní sãn dɔ. Akū à gē Eblonu, de à yā kū à kè Biliaminu burinɔne kū Isarailanɔo pì o Daudane.

20 Kū à kà Dauda kīnaa zaa Eblonu kū gbēnɔn baro kū ò kú kãaonɔ, akū Dauda ponna pòble kèñne.

21 Akū Abana pìi Daudane: Ma dikiri kína, ò tó mà fute mà gé mà Isarailanɔ kakaranne ní pínki, de ò lédokōnɔ ke kúnwo, ñigō de bùsu kū n pò yei pínki kína ũ. Akū Dauda Abana gbàre, à tá aafia.

Abana denaa

22 Zī birea Yoabu kū Dauda gbēnɔ sù kū létemmaanao. Ò pónɔ sù gbēnɔa manamana ò sùo. Abana kú kū Daudao gwe doro, zaakū à a gbàre, à tá aafia.

23 Kū Yoabu kū zìkari kū ò kú kãaonɔ kà, ò òne Nere né Abana sù kína gwa, akū à a gbàre à tá aafia.

24 Akū Yoabu gē à kína lè à pì: Bó yān n kè gwee? Kū Abana sù n kīnaa, bóyāi n tò à tàa?

25 Ñ Nere né Abana dōroo? À sù òndō kenne, de à le àgō n gégɔɔ kū n sugɔɔo dō kū n yākenanɔ pínki.

26 Kū Yoabu bò Dauda kīnaa, akū à gbēnɔ zì, ò pète Abanai. Ò a lè Sira lògɔ kīnaa, akū ò ten su kãao, ama Dauda a yā dōro.

27 Kū ò kà kū Abanao Eblonu wēte bñileá, akū Yoabu a sìsi lándõ à ye à asiriyā onε bà, akū à a z̃ ò a gberεa à a dè. A dakūna Asaheli dena fīnaan à b̀ò a gwe.

28 Abire gbera kū Dauda mà, à pì: Makū kū ma kíεo, manig̃ taari ṽi Dikirine Nerε né Abana dena yā musuro.

29 Yā pì ni wí Yoabu musumε kū a de bedeñ ñ pínki. Yoabu bedeñ nig̃ kun kentude ke kusu ke εε ke gbē kū z̃ ò a blè ke nàderii sariro.

30 Yoabu kū Abisaio Abana dè, kū àkū mé à ñ dakūna Asaheli dè z̃ ò lan zaa Gibiõ yāi.

31 Akū Dauda pì Yoabunε kū gbē kū ò kú k̃aaoñ ñ pínki: À á p̃okasañ gága à kēkē, à uta kasañ daála, àg̃ t̃é arε kū Abana g̃εεo kū ́o d̃o. Kína Dauda s̃ ò à t̃é ñ kpε.

32 Akū ò a ṽi Eblonu gwe. Kína wēnda ́o d̃ò gbānagbāna Abana miraa, akū gbē s̃inda pínki ́o d̃ò se.

33 Akū kína wēndalε dík̃ina sì Abana yā musu à pì: Abana gana lán mìsaride bà manan gwe yá?

34 Òdi n g̃à ỹinne n kpε kparo, òdi mòkak̃ana káññero, n ga lán gbē kū à g̃è yāvānik̃eriñ ò ñ bà. Akū gbē s̃inda pínki èra ò ́o d̃ò d̃o.

35 Gbē s̃inda pínki sù ò ò Daudanε à p̃ó ble ari gu g̃ó gé si, ama à la dà à pì: Tó ma burodi ke p̃óble ke dà ma lén ifānt̃ē gēna kpén sari, Luda yā kemene pās̃ipās̃i.

36 Gbē s̃inda pínki wé t̃é yā p̃ĩi, akū à k̃èñ̃ne mana. Yā kū kína ten ke pínki d̃i ke gbēñonε manamε.

37 Z̃i birea Dauda gbēño kū Isarailaño pínki d̃ò sà kū kína lé kú Nerε né Abana dena yānlo.

38 Akū à pì a gbě pìnonε: Á dǝ kū Isaraila don'arεde zǝkǝǝ gà gbāraroo?

39 Makū sǝ, bee kū Luda ma ka kína ũ, ma busa gbāra. Zeruya né pìno yākεna pāsī de ma póla. Dikiri mé ani fīna bǝ vānikeriine a vāni lén.

4

Isibose denaa

1 Kū Solu né Isibose mà Abana gà Eblonu, a kā gà, akū Isarailano gǝ bídi gūn n pínki.

2 Solu né pì zìkari gbě zǝkǝǝnǝ vī gbēnon pla, a do tón Baana, a do sǝ Rekabu. Bero gbě Rimǝ, Biliaminu buri nénomε. Ò Bero dìte Biliaminu bùsu pǝ ũ yāme,

3 zaakū Berodeno bàa lè ò tà Gitaimu ò kú gwe ari kū a gbārao.

4 Solu né Yonatā sǝ à né vī εε ũ. Goro kū né pìi kà wè sǝoro, akū Solu kū Yonatāo gana Yezεrili baaruu sù. Kū a gwàri a sè àten bàa lé kāao, a wānaa gūnn né pìi pìtia à lète. Abire mé à tò à εε kù. A tón Mefibose.

5 Bero gbě Rimǝ né pìno Rekabu kū Baanao fùte, ifāntε gbānai ò kà Isibose bea, goro kū àten i fānantε o.

6 Akū Rekabu kū a dakūna Baanao gè kpén ò kè lándǝ òten gé pǝblewe dā bà.

7 Kū ò gè kpén, Isibose wutεna a gádoa, akū ò gèi kpéne gūn ò a zǝ ò dè. Akū ò a mìi zǝ ò sè ò tào. Ò pète Yoda sèn, akū ò taa ò ari gu gèe à dǝo.

8 Ò sù Dauda kīnaa Eblonu kū Isibose mìio ò pìne: N̄ gwa, n ibεε Solu kū à wète à n de né Isibose

m̀in dí. Ó dikiri kína, Dikiri f̀inaa b̀onne Solu k̀u a buriǹa gb̀ara.

⁹ Dauda ẁem̀ma à p̀i: Dikiri kun! À ma bo ma warikenaa g̀un p̀inki.

¹⁰ K̀u gb̀eke s̀u ma k̀inaa Zikilaga ỳa à p̀i Solu g̀a, àt̀en da baaru nnan át̀en kp̀á, ak̀u ma a k̀u ma d̀e. A baaru àreen gwe.

¹¹ Dí deńla l̀ak̀u ák̀oǹo gb̀e v̀aniǹo a taarisaride d̀e a g̀adoa a kp̀en nà. Mani a dena f̀ina boáwa mà á ẁendi bo se.

¹² Ak̀u Dauda ỳa ò a gb̀eǹoǹe, ak̀u ò ǹ dede. Ò ǹ ọla k̀u ǹ gb̀alaǹo z̀z̀z̀, ak̀u ò ǹ g̀eǹo l̀oko Eblonu ítoki sare. Ak̀u ò Isibose m̀i s̀e ò v̀ Abana miran zaa Eblonu.

5

Dauda kana Isarailaǹo kpatan

¹ Isarailaǹo s̀u ǹ buria ǹ p̀inki Dauda k̀inaa zaa Eblonu ò p̀i: Ó aru dok̀oǹme.

² Zaa z̀i g̀oro k̀u Solu de ó kína ũ, m̀ok̀omme ndi dowere are z̀ilan, gena k̀u sunaao. Ak̀u Dikiri p̀inne, m̀ok̀omme ìnig̀o de a gb̀e Isarailaǹo don'arede ũ, ǹ kína ũ.

³ K̀u Isaraila gb̀e z̀ok̀oǹo s̀u kína Dauda k̀inaa zaa Eblonu ǹ p̀inki, gwen à l̀edok̀oǹo k̀en k̀uńwo Dikiri are, ak̀u ò ǹisi k̀u a m̀ia ò a k̀a Isarailaǹo kpatan.

⁴ Dauda ẁe baraakuri v̀i g̀oro k̀u à nà k̀iblenaaa, à v̀ute k̀in ẁe bupla.

⁵ À de Yudaǹo kína ũ zaa Eblonu ẁe suppla k̀u m̀o suddoo, ak̀u à de Yudaǹo k̀u Isarailaǹo p̀inki kína ũ zaa Yurusalemu ẁe baraakuri awere'aakõ.

6 Kína kũ a gbẽno gèe Yurusalemu de à zì ká kũ Yebusi kũ ò kú gwenɔ. Akũ ò ò Daudanɛ: Ìni gẽ laro, bee vɔnanɔ kũ ɛrenɔ oni pɛmma. Òten da Dauda ni le à gẽ gwero.

7 Bee kũ abireo Dauda wɛte bĩnide kũ òdi pi do Zaiş pìi sù, akũ à gɔ a wéra ũ.

8 Zì birea Dauda pì: Tó gbẽ ye à Yebusinɔ dede, séde à gẽ íze kũ ò yɔ gbèn gũn, ani ɛrenɔ kũ vɔnaa pìno le. Dauda iberenome. Abire yáì òdi pi, vɔnanɔ kũ ɛrenɔ oni gẽ kɔnabearo.

9 Akũ Dauda be kũ wɛte bĩnide pìi gũn, à a zìda tó kpàne, Dauda Wɛte. À kpénɔ bòbo à likai ari gu kũ ò wèee tàtan, òdi pi Milo.

10 Dauda gbãna ten kara, zaakũ Dikiri Luda Zìkaride kú kãao.

11 Taya kína Hiramũ gbẽno zì Daudaa kũ sida líno kũ lí'arinɔ kũ gbè'arinɔ, akũ ò be bòne.

12 Akũ Dauda dɔ sà kũ Dikiri a ka Isarailanɔ kína ũme, akũsɔ à a kpataa kàraáre kũ Isarailanɔn de Dikiri gbẽno ũ yáì.

13 Dauda bona Eblonu gbera à era à no pãndenɔ sè à kàra Yurusalemu do kũ no yìgisaridenɔ, akũ à nɛgɔgbẽno kũ nɛnɔgbẽno ì kũńwo.

14 Nɛgɔgbẽ kũ à n í Yurusalemu pìno tón dí: Samua, Sobabu, Natã, Sulemanu,

15 Iba, Elisua, Nefegi, Yafia,

16 Elisama, Eliada kũ Elifeletio.

17 Kũ Filisitininɔ mà ò Dauda kà Isarailanɔ kína ũ, akũ ò gèe òteni a wete ò a de n pínki. Kũ à n baaruu mà, akũ à gèe sɛntɛpɔɔtu.

18 Filisitininɔ zì'ɔ pòro Refaimu guvuten,

19 akū Dauda gbèka Dikiria à pì: Mà gé mà léte Filisitininɔ, ñni ñ nannen ma ɔĩ yá? Akū Dikiri wèa à pì: Ñ gé, mani ñ nannen n ɔĩ.

20 Akū Dauda gèe Baali Perazimu, à zìi blèmma gwe. Akū à pì: Dikiri dòmène are, à bò à sù ma ibereɔa bùi lákū í dì gu fɔ nà. Akū à tó kpà gu pìine Baali Perazimu.

21 Filisitininɔ ñ tãnanɔ tò gwe, akū Dauda kū a gbẽnɔ sète ò tàò.

22 Filisitininɔ èra ò sù dɔ, ò zì'ɔ pòro Refaimu guvuten.

23 Akū Dauda èra à gbèka Dikiria dɔ. Akū Dikiri wèa à pì: Ñsun gényĩ súsure. Ñ likańyĩ kpe kpa ñ létemma kpè líkpe sare.

24 Tó a gèe kñi mà lí pìnɔ musu, à ke likalika, zaakū makūme ma bo ma doáre are gwe, de mà zì bleáre Filisitini zìkarinɔ yãi.

25 Dauda kè lákū Dikiri òne nà, akū à zìi blè Filisitininɔa sena zaa Gibiɔ ari à gèe pé Gezaa.

6

Suna kū Dikiri àkpatii Yurusalemu

1 Dauda èra à Isaraila kū à ñ sètènɔ kàkara gbẽnɔn dúbu baraakuri.

2 Akū à fùte à dà kűwo zén, ò gèe Baala kū à kú Yudanɔ busun, de ò Luda àkpati sé ò suo. Dikiri Zìkaride dìgɔ vutena kín àkpatii pì malaika dèmberedenɔ dagura, abire yãin òdi pi a tó kúa.

3 Ò àkpatii pìi dà zùgo dufu gūn Abinadabu be s̄s̄ĩi musu, akū ò dào zén. Abinadabu nènɔ Uza kū Ahioo mé òten do zùgo pìi,

4 Luda àkpati kún. Ahio mé à té arɛ,

5 akū Dauda kū Isarailanɔ ten ũ wā n pínki Dikiri arɛ n gbāna zaka lén kū lèsinaao. Òten mɔɔ lé kū gidigboo kū sɛgɛsɛgɛo kū fakao kū sɛgɛo.

6 Kū ò kà Nakɔ ésegbɛkia, zùnɔ gɛ̀ɛ sì, akū Uza ɔ bò à nà Luda àkpatiia.

7 Akū Dikiri pɔ fèi, à a lè a dè àkpatii sare gwe dà kū à kè yāi.

8 Dauda nèɛɛ yàka, kū Dikiri pɔ fè Uzai yāi, akū òdi gu pì sísi Pɔfɛ'uzai ari kū a gbārao.

9 Zī birea vīna Dauda kù Dikiri yā musu à pì: Deran mani ke nà mà Dikiri àkpati sé mà táoo?

10 Akū adi we à táo a wɛ̀te gūn doro, à líte à tàò Gata gbɛ Ɔbedi Eɔmu bea.

11 Dikiri àkpati kú a bea ari mɔ aakɔ, akū Dikiri arubarikaa dàn kū a bedenɔ n pínki.

12 Ò pì kína Daudanɛ: Dikiri arubarikaa dà Ɔbedi Eɔmu bedenɔgu kū pɔ kū à vīnɔ pínki a àkpati yāi. Akū Dauda gɛ̀ɛ gwe, à Luda àkpatii sè àten suo a wɛ̀te gūn kū pɔnnao.

13 Kū gbɛ kū ò Dikiri àkpati senanɔ gbá sè gɛ̀n suddo, akū Dauda sa ò kū zùsaa kū zùnɛ bɔ̀ɔ mɛ̀kpanaao.

14 Dauda sa'o'uta dana, àten ũ wā Dikiri arɛ a gbāna zaka lén.

15 Àpii kū Isarailanɔ pínki òten su kū Dikiri àkpatiio, òten pɔnna wiki lé òten kuru pé.

16 Kū Dikiri àkpati ten gɛ̀ Dauda wɛ̀te gūn, akū Solu né Mikala ten zīte gwa wondoo gūn. Kū à è kína Dauda ten vīvī àten ũ wā Dikiri arɛ, à a gya bò a swɛ̀ɛ gūn.

17 Kū ò sù kū Dikiri àkpatii, ò d̀̀te a gb̀̀n biza-kuta kũ Dauda d̀̀nne gũn. Akũ à sa'opɔ kũ òdi ká tén à té kũ ò Dikiri arɛ kũ kennakúkɔo sa'opɔo.

18 Kũ à sa ò à làka, à sa mana ò gb̀̀nɔnɛ kũ Dikiri Z̀̀karide tɔo.

19 Akũ à burodii kp̀̀atete Isaraila kũ ò kakarana gwenɔnɛ k̀̀nɔ dodo g̀̀gb̀̀nɔ kũ nɔgb̀̀nɔ ń pínki kũ domina k̀̀raao m̀̀n dodo kũ geepe k̀̀raao m̀̀n dodo.

20 Kũ Dauda ten su be de à sa mana o a bedenɔnɛ, akũ Solu né Mikala bò à g̀̀e à dàale à p̀̀i: M̀̀kɔn Isarailanɔ kína, gb̀̀e b̀̀ereɛde yán n k̀̀e gwe gb̀̀ara yá? N n z̀̀ida m̀̀e m̀̀ òn ìba nɔgb̀̀e z̀̀ikerinɔnɛ, lán wé'isaride d̀̀i a z̀̀ida m̀̀e m̀̀ɔ́nɛ nà.

21 Akũ Dauda p̀̀i Mikalanɛ: Dikirin ma ũ ẁ̀anɛ. Dikiri mé à ma se n de kũ a bedenɔ g̀̀enɛ ũ, à ma ke a gb̀̀e Isarailanɔ don'arede ũ.

22 Mani futa kũ de abirela, mani ma z̀̀ida kũa n enaa gũn, ama nɔgb̀̀e z̀̀ikeri kũ ń t́m̀ma p̀̀inɔ mé oni ma b̀̀ere d̀̀o.

23 Akũ Solu né Mikala dí né iro ari à g̀̀e à g̀̀ao.

7

Luda lésena Daudanɛ

1 Kũ kína v̀̀ute a bea, Dikiri a bò ibere kũ ò likainɔ oĩ à a gb̀̀a ìampaki,

2 akũ kína p̀̀i annabi Natãnɛ: É'e! Kp̀̀e kũ ò d̀̀o kũ sida líon manig̀̀o vutɛn, Luda àkpati g̀̀o ditena bizakutan yá?

3 Natã ẁ̀e à p̀̀i: Lákũ à k̀̀enne nà òn ke, zaakũ Dikiri kú kũnwo.

4 Gwãani birea Dikiri yá sù Natãa à p̀̀i:

⁵ Ñ gé ñ o ma zòbleri Daudanɛ kũ ma pì, àkũ mé ani kpé kũ manigõ kun bomenero.

⁶ Zaa gɔɔ kũ ma Isarailanɔ bòtɛ Misila ari gbāra mádi bɛ kũro. Madigõ s̄s̄s̄s̄s̄mɛ, bizakutamɛ ma kúki ũ.

⁷ Gu kũ ma s̄s̄s̄n kũ ma gbɛ Isarailanɔ ń pínki madì don'arɛdenɔ dìtɛ ò doñnɛ arɛ, ama mádi o ń gbɛkenɛ, bóyāi adi kpé bomɛnɛ kũ sida líoro.

⁸ Ñ gé ñ o ma zòbleri Daudanɛ, ma Dikiri Zìkaride ma pì, ma a sè sādākia de àgõ de ma gbɛ Isarailanɔ don'arɛde ũ.

⁹ Má kú káao gu kũ à gèen pínki, akũ ma a ibɛrenɔ dèdenɛ. Mani a t̄s̄ bo manamana sà, anigõ kú andunia tódenɔ t̄é.

¹⁰ Mani bùsu kpá ma gbɛ Isarailanɔa, mani ń kátɛn, oni vutɛn ń p̄ó ũ. ń laakari ni futɛ doro. Gbɛ vāninɔ ni le ò wé tām̄ma lákũ ò wé tām̄ma káaku

¹¹ gɔɔ kũ ma don'arɛdenɔ dìtɛñnɛ nà doro. Mani a bo a ibɛɛ pìnɔ ɔ̄ ń pínki.

Makũ Dikiri matɛn onɛ, makũ mé mani bɛ kenɛ a burinɔ gbānaleki ũ.

¹² Tó a gɔɔ pàpa à gà, mani a buri kũ à bò a mèn ke sé lei, mani a ká kpatan.

¹³ Àpi mé ani kpé bo kũ ma t̄s̄ nigõ kúa, mani a kpatablɛna gbá p̄tɛ, anigõ kí ble ari gɔɔ s̄inda pínki.

¹⁴ Manigõ denɛ De ũ, anigõ de ma né ũ. Tó à taari kè, mani wé t̄aa kũ ḡoome, lákũ bisāsiri dì gbɛ gbɛ nà.

¹⁵ Ama ma gbɛkɛ ni k̄k̄s̄a k̄ao lákũ ma k̄k̄s̄a kũ Solu kũ ma a bò Dauda arɛ nàro.

¹⁶ A burinɔ nigõ kpata ble gɔɔ s̄inda pínki. A kpata pì nigõ lakana v̄iro.

17 Akū Natā yā pìi gbà Daudane lākū Dikiri òare nà pínki.

Dauda wékena Dikiria

18 Akū kína Dauda gè à vùte Dikiri are à pì: Dikiri Luda, bón ma ũu? Dínón ma bedeno ũ kū n ma ka gwena dí takaaa?

19 Dikiri Luda, abirekū bi yā fítime n kīnaa, akū n makū n zòbleri buri kū onigō kú zianō yā ò do yá? Len ndì keñne le yá, Dikiri Luda?

20 Dikiri Luda, mani pinne derame doo? Makū n zòbleri n ma dō.

21 N yā zōkō pìi kè lākū n pō yei nà yā kū n ò yāi, akū n tò makū n zòbleri ma dō.

22 Dikiri Luda, n zōkō fá! Oni gbēke lekōa kúnworo. N baasiro dikiri ke kunlo, lākū o mà kū ó são nà.

23 Dín oni lekōa kū n gbē Isarailano? Andunia burino té buri mèn do pìin n bo n ge n bò, de ògō de n gbēno ũ. N n zīda tó bò, n yā zōkō bonsareno kè n gbē pinone, n pe buri kenōa kū n tãnanō n gbē kū n n bó Misilano are.

24 N Isarailano dite ògō de n gbēno ũ ari goro sīnda pínki. Dikiri, n gō n Luda ũ.

25 Dikiri Luda, lé kū n sè makū n zòbleriine kū ma burino yā musu, ògō zī kea goro sīnda pínki. N ke lākū n ò nà

26 de n tó bo manamana ari goro sīnda pínki. Gbēno ni pi Dikiri Zikarideme Isarailano Luda ũ. Makū n zòbleri Dauda, ñni ma burino zīni péte,

27 zaakū Dikiri Zikaride Isarailano Luda, n òmene n pì, ñni ma be kemene ma burino gbānaleki ũ. Abire yāi makū n zòbleri ma kùgbāna kè ma wéke díkīna kemma.

28 Dikiri Luda, məkōmmε Luda ũ, n yā náani vī, akū n yā mana dínɔ lé sè makū n zòbleriine.

29 Ñ arubarika da makū n zòbleri burinɔgu sà, n wé nigō tényī gɔɔ sīnda pínki. Dikiri Luda, n yā ò n arubarikaa dà makū n zòbleri burinɔgu, onigō arubarika vī ari gɔɔ sīnda pínki.

8

Dauda zìblena buri kenɔa

1 Abire gbɛra Dauda zìi blè Filisitininɔa à n búsà à n wéra Gata sìmma.

2 À zìi blè Mɔabunɔa, akū à tò ò wùte kō sarε zīte. À bàa yòm̄ma. Tó à bà pla daguraa dèdε, àdi bà do dagura tó bēne. Akū Mɔabunɔ gò Dauda zòblerinɔ ũ, akū òdigō táfe bonε.

3 Dauda zìi blè Reobo né Adadεza, Zoba kínaa, gɔɔ kū kína pìi èra àten gé ɔ tō Yuflati swasaredenɔa.

4 Akū à a sōgonɔ kùkù mèn wàa sɔɔro kū sōgodenɔ gbēnɔn dúbu suppla kū gbē kū ò té gèsenɔ gbēnɔn dúbu baro. Akū à n sōnɔ gbátĩnɔ zòzō pínki, mèn basɔɔro mé ò bò.

5 Siria kū ò kú Damasukunɔ sù Adadεza leo, akū Dauda n gbēnɔ dèdε dúbu baro awεεpla.

6 À gudākpārinɔ dìtedite Siria bùsun, akū ò gò a zòblerinɔ ũ, òdigō táfe bonε. Dikiri tò Dauda zìi blè gu kū à gèen pínki.

7 Dauda Adadεza ìbanɔ wura sēgbakonɔ sète à tàò Yurusalemu.

8 À mògotē sète dasidasi Adadεza wēte kū òdi pi Teba kū Berotaioo gūn.

9 Kū Amata kína Tohu mà Dauda z̄i blè Adadεza z̄ikarinɔa n̄ pínki,

10 akū à a né Adoramu z̄i fɔ kpáa. À a sáabu kpà z̄i kū à blè Adadεzaa yāi, zaakū Tohu z̄i kà kāao yā. Adoramu sù kū wura pónɔ kū andurufu pónɔ kū m̀gotē pónɔ,

11 akū kína Dauda kàte Dikiri pó ũ lákū à kè kū buri kū à gbāna blémmanɔ andurufu pónɔ kū wura pónɔ nà pínki,

12 Edmunɔ kū Mɔabunɔ kū Amɔninɔ kū Filisitininɔ kū Amalekinɔ. Len à kè le kū pó kū à s̄i Zoba kína Adadεza, Reobo néaa.

13 Len Dauda t̄s̄ b̀ le. Kū à z̄i blè Sirianɔa à sù, à Edmunɔ d̀de Guvute Wisiden gbēnɔn d̀bu baro plansari.

14 Akū à gudákpārinɔ d̀tedite Edomu b̀sun d̀, akū Edomu p̄inɔ ḡ a z̀blerinɔ ũ. Gu kū Dauda ḡen pínki Dikiri d̀ t̀ à z̄i bleme.

15 Daudame Isaraila buri s̄inda pínki kína ũ, à yā mana kè a gbēnɔne a z̄éa.

16 Zeruya né Yoabume z̄ikarinɔ gbē z̄k̄ ũ. Ailudi né Yosafatame baarukpari ũ.

17 Aitubu né Zad̄ki kū Abiata né Aimelekioome sa'orikinɔ ũ. Serayame takadak̄eri ũ.

18 Yoyada né Benayame dogarinɔ gbē z̄k̄ ũ. Dauda z̄ida néḡgbēnɔme a kpàasinɔ ũ.

9

Dauda gbēk̄kena Mefibosene

1 Dauda gbēnɔ là: Solu buri ke dí ḡroo? Má ye mà gbēke kene Yonatā yāi.

2 Solu be zīkeri ke kun, a tón Ziba, akū ò a sìsi kína Daudane. À a là à pì: Mòkōmmε Ziba ũ yá? À wèa à pì: Ee, n zòbleriin ma ũ.

3 Akū kína pì a là à pì: Solu buri ke kun ari tera yá? Má ye mà gbēke kū Luda vī kenεμε. Akū Ziba wèa à pì: Yonatā né ke kun ari tera. Eρεμε.

4 Akū kína a là à pì: À kú máμεε? Ziba wèa à pì: À kú Amieli né Maki bea zaa Lodeba.

5 Kína Dauda gbēnɔ zī, akū ò sù kāao.

6 Kū Yonatā né Mefibose, Solu daikore kà Dauda kīnaa, à kùτενε à wùτε zīτε. Akū Dauda pì: Mefibose! À wèa à pì: N zòbleriime ma ũ.

7 Akū Dauda pìνε: Ñsun tó vīna n kūro, zaakū mani gbēke kenne n de Yonatā yāi. Mani n dizi Solu buranɔ sukpanne pínki, ñinigɔ su pó ble kūmao gɔɔ sīnda pínki.

8 Mefibose kùτενε à pì: Bón makū n zòbleri ũ kū ñni ma wēnda gwaa? Má de lán gbēnda gèε bàroo?

9 Akū kína Dauda Solu zīkeri Ziba sìsi à pìνε: Pó kū à de Solu pó ũ kū a bedenɔ póo pínki, ma kpà n dikiri daikorea.

10 Mòkōn kū n néno kū n zīkerinɔ, àgɔ a zīτε zī kenε, à a pónɔ keke, de à le àgɔ zàna vī. N dikiri daikore Mefibose nigɔ pó ble kūmao gɔɔ sīnda pínki. Ziba sɔ à négɔgbēnɔ vī gbēnɔn gēro kū zīkerinɔ gbēnɔn baro.

11 Akū Ziba pì kínane: Yā kū ma dikiri kína ò makū a zòbleriine, mani ke pínkime. Akū Mefibose digɔ pó ble kū kīnao, à gɔ lán kína néno doke bà.

12 Mefibose négɔgbē vī, a tón Mika, akūsɔ Ziba bedenɔ gɔ Mefibose zīkerinɔ ũ n pínki.

13 À kú Yurusalemu, zaakū àdigõ pó ble kū kínao goro sında pínkime. Àkūsõ ereme.

10

Dauda zìblena Amõninõ

¹ Abire gbera Amõni kína gà, akū a né Anuni vùte a gēne ũ.

² Dauda pì: Mani gbēke ke Naasa né Anunine lákū a de gbēke kèmene yā nà. Akū Dauda a ìba kenõ zìà, de ò gé Amõninõ b̀usun ò a laakari kpátene a de gana yā musu. Kū Dauda ìbaa p̀inõ kà gwe,

³ Amõni kínenõ p̀ì ǹ dikiri Anunine: Nten da Dauda gbēnõ z̀ìmma n de gè kpetana yāi de à n laakari kpátennen yá? À ǹ z̀ì de ò su ó wēte asiri gwame, de ò era ò su ò wēte ble kū z̀ìio.

⁴ Akū Anuni Dauda ìbaa p̀inõ k̀k̀k̀ à ǹ lékāsā kpadonõ b̀ò, à ǹ p̀okasanõ z̀z̀z̀ ǹ p̀orõnõ dagura, akū à ǹ gbáre.

⁵ Kū ò ò Daudane, akū à gbēnõ z̀ì ò gé dañle, zaakū wé'i ǹ kū manamana. Ò p̀inne: Kína p̀ì, à vute Yeriko ari á lékāsā kà kú gbasa à su.

⁶ Kū Amõninõ è Dauda ye ǹ kài dorõ, akū ò f̀ina b̀ò gbēnõne de ò z̀ì káinne: Siria kū ò kú Betereobu kú Zobao kú ò té gèsenõ gbēnõn d̀ubu baro kú kína Maaka z̀ìkarinõ gbēnõn wàa soro kú Tobudenõ gbēnõn d̀ubu kuri awεεpla.

⁷ Kū Dauda a baaruu mà, akū à Yoabu gbàrem̀ma kú z̀ìkarinõ ǹ p̀inki.

⁸ Amõninõ b̀ò ò z̀ì'õ p̀òro ǹ wēte b̀inileá, akū Zoba kú Betereobuo Sirianõ kú Tobudenõ kú Maaka gbēnõn kú sèn òtēne.

9 Kū Yoabu è ò zì'ò pòro a are kū a kpeo, akū à Isaraila zìkari mananò sè à n kpaatete ò gé léte Sirianò.

10 Akū à zìkari kparanò nà a dakūna Abisaine a òĩ, akū à n gbáre ò gé léte Amōninò.

11 À pì: Tó Sirianò gbāna teni ma fu, n mós n ò dama. Tó Amōninò gbāna teni n fume s̄, mani su mà ò damma.

12 Nḡs gbāna, ò ḡsgbēke ke ó gbēnò kū ó Dikiri w̄etenò yā musu. Dikiri ni yā kū à k̄are mana ke.

13 Akū Yoabu kū zìkari kū ò kú k̄aonò ḡe Sirianò kū z̄ìio, akū Siria pìnò bàa lèñe.

14 Kū Amōninò è Sirianò bàa lè, akū ò bàa lè Abisaine se ò sì w̄ete ḡn, akū Yoabu n tó gwe à tà Yurusalemu.

15 Kū Sirianò è Isarailanò z̄ìi blèñma, akū ò èra ò k̄ k̄àkara.

16 Akū Adadeza gbēnò z̄ì, ò sù kū Siria kū ò kú Yuflati bara direnò, akū ò ḡe Elamu. Sobakime Adadeza z̄ìkarìi pìnò gbē z̄k̄ ù.

17 Kū Dauda a baaruu mà, akū à Isarailanò k̄kara n pínki, à bikù k̄nwo Yodaa à ḡe Elamu. Akū Sirianò z̄ì'ò pòroi, akū ò sì k̄ té.

18 Kū òten bàa lé Isarailanòne, akū Dauda n dede s̄godenò gbēnòn w̄a aak̄ kpé bas̄oro kū gbē kū ò té ḡesenò gbēnòn dúbu bupla. Gwen ò n z̄ìkarìnò gbē z̄k̄ Sobaki dèn.

19 Kū k̄ina kū ò de Adadeza z̄òblerinò ù è Isarailanò z̄ìi blèñma le, akū ò lédok̄nò kè kū Isarailanò ò ḡ n z̄òblerinò ù. V̄ina Sirianò k̄, odi gé ò ò da Amōninò dorò.

11

Dauda yena Basebai

¹ Kū í bò wèen, ɔɔɔ kū kínanɔ dì gé zì ká, akū Dauda Yoabu zì kū a ìbanɔ kū Isarailanɔ ñ pínki. Ò Amɔninɔ ásarú kè, akū ò líka Rabai. Dauda sɔ à kú Yurusalemu.

² Kū ɔkɔsi kè, akū Dauda fùte a gádoa, àten lika a kpé musu. Zaa kpé musu gwe akū à nɔgbě ke è, àten zú o. Nɔgbě pì bí nɔ maname manamana,

³ akū à gbě zì ò nɔgbě pì yā gbeka. Akū ò pìne: Eliamu né Baseban gwe, Iti buri Uria nanɔme.

⁴ Akū Dauda gbēnɔ zì ò a sísi. Kū à sù, akū Dauda wùte káao, akū nɔgbě pì tà be. Àkū sɔ, a okūna gbàa bò dufume.

⁵ Kū à nòò sì, akū à légbázá kè Daudanɔ à pì a nòò sì.

⁶ Akū Dauda gbě zì Yoabua à pì: Ñ Iti buri Uria gbaremenɔ. Akū Yoabu a gbàrenɔ.

⁷ Kū Uria pì sù, akū Dauda Yoabu aafia gbèka kū zìkarinɔ kū zì kū òten káo.

⁸ Akū Dauda pìne: Ñ tá be ñ zú o. Kū Uria bò kínabea, akū kína gbě zì akū póbleo.

⁹ Ama Uria dí tá a bearo, kínabe gānu gūnn à ìn kū kínabe zìkerinɔ.

¹⁰ Kū ò ò Daudanɔ ò pì, Uria dí tá a bearo, akū à Uria là à pì: À de n bo táí n sumɔ gwɛɛ? À kè dera ñdi tá beroo?

¹¹ Uria wèa à pì: Àkpati kū Isarailanɔ kū Yudanɔn kú bizakutanɔ gūn. Ma dikiri Yoabu kū a gbēnɔn kú zìlan. Mani fɔ mà tá be mà pó ble mà í mi, mà wùte kū ma nanɔoro. Kū n kunnaao mani yā pìi taka kero.

12 Akū Dauda pìne: Ì gǝ la gbāra dɔ, zian mani n gbarɛ. Akū Uria gǝ Yurusalemu zĩ birea kũ a gu làa dɔnaao dɔ.

13 Dauda a sisi à pɔ blè à í mì kāao, akū Dauda í kàkanɛ. Ama kũ à bò ɔkɔsi, à gɛɛ à ì kũ a dikiri kina zĩkerinɔmɛ, adi tá a bearo.

14 Kũ gu dɔ Dauda takada kè Yoabunɛ, akū à Uria gbàreɔ.

15 Takada pìi gūn à pì: À Uria doñne are gu kũ zĩ pāsĩn, à bo a kpɛ de ò le ò a de.

16 Gɔɔ kũ Yoabu ten lika wète pìii, akū à Uria dà gu kũ à dɔ gɔsa gbānanɔn kún.

17 Kũ wètedenɔ bòte òten zĩ ká kũ Yoabuo, ò Dauda zĩkari kenɔ dèdɛ. Iti buri Uria kú ñ té.

18 Akū Yoabu gbè zĩ Daudaa de à zĩ yā gbāne pínki.

19 À pì zĩrii pìine: Tó n zĩ yā gbà kīnane pínki n laka,

20 tó a nèseɛ fùte à n la à pì: Bó mé à tò a na wètei kānikāni kũ zĩioo? Á dɔ kũ bīnimusudenɔ dī kà gbareñyĩ zĩteroo?

21 Dī mé à Gidion né Abimeleki dèe? Nɔgbè mé à ɔ sò wísilɔgbɛɛi zaa bīni musu, akū à a dè Tebeziroo? À kè dera a na bīnii kānikāni lɛe? Tó à ònne lɛ, ñ one a zòbleri Uria, Iti buri gà dɔ.

22 Akū zĩrii pìi dà zén. Kũ à kà Dauda kīnaa, à yā kũ Yoabu dàare òne pínki.

23 À pì: Gbèno bòte wète gūn òten gbāna mɔwere bīni kpemɛ, akū o peñma ari ñ wète bīnilea.

24 Ì kàzurinɔn kú zaa bīni musu, akū ò kà fà n gbèno té zĩte ò n gbèkenɔ dèdɛ. N zòbleri Uria, Iti buri gà dɔ.

25 Akū Dauda ò zìrii pìine: Ñ o Yoabunε àsun tó yā pì kenε Ìniro. Òdigō dō gbē kū zì ni n blero. À zì ká kū wētepidenō kū gbānao à wēte pì kakate. Ñ a gba swḕ lε.

26 Kū Uria nanō mà a zā gà, à ́ò d̀.

27 Kū ò g̀ε k̀ε ò làka, Dauda gbēnō zì ò sù kāao a bea, akū à g̀ε a nō ũ. À né ì kāao gōgbē ũ, akū yā kū Dauda k̀εε p̀i k̀ε Dikirinε Ìni.

12

Annabi Natā kpākēna Daudai

1 Dikiri Natā zì Daudaa. Kū à kà, à p̀ine: Gōgbē gbēnōn pla kenō mé ò kú wēte ke gūn, gbē do bi aruzekedemε, gbē do sō takasidemε.

2 Aruzekede p̀i sānō kū zùnō vī dasidasi,

3 takaside p̀i sō à p̀oke vīro, sā nūnu fītinna m̀en doken à lù. Akū à dàto ari à zōkō kù a bea kū a nēnō. Òdigō p̀ó dokōnō ble òdigō í mi ta dokōnōn, àdi wùte a p̀ote, akū àteni a gwa lán a zīda nēnōkp̄are bà.

4 Kū nibōō k̀ipa aruzekede p̀iia, akū adi we à sā ke zùu kù a kp̀asaa gūn à nibōō p̀i yàri keoro. Takaside sā nūnu fītinna p̀iìn à sia à a nibōō p̀i yàrii k̀èo.

5 Akū Dauda p̀o f̀ε aruzekede p̀i yā musu manamana, à p̀i Natānε: Dikiri kun! À kù ò gbē kū à yā p̀i k̀ε demε.

6 Lákū à k̀ε lε nà, adi a wēnda gwaro, ani sā p̀i fīna bo lεu siikō.

7 Akū Natā p̀i Daudanε: M̀okōmmε ade p̀i ũ. Dikiri Isarailanō Luda mé à yā dí ò à p̀i: Ma n ka Isarailanō k̀ina ũ, ma n bo Solu ́i,

⁸ akū ma n dikirii pì be kpàmma, ma a nɔnɔ nànnɛ n ɔĩ. Ma Isarailanɔ kū Yudanɔ kpàmma n gbɛnɔ ũ. Tó adinɔ kèmma fíti yā, de mà a pāndenɔ karanne dɔ.

⁹ Bóyái n ma yā gya bòo? N yā kū má yeiro kè, n Iti buri Uria dè kū fɛnɛdao, n a nɔ sia n sè. N tò Amɔninɔ a dè zìi gūn.

¹⁰ Zaa gbāra yā pāsī ni kē n bea ziki doro, zaakū n ma gya bò, n Iti buri Uria nɔ sia n sè.

¹¹ Akū Dikiri èra à yā dí ò dɔ à pì: Ñ ma! Mani tó n zīda bedenɔ sunyī kenne. Mani n nɔnɔ símma mà n kpá n gbédake kea n wára, ani wúte kúńwo gupuraa.

¹² N yā pìi kè asiri gūmme. Makū sɔ mani yā pì kenne gupuraa Isarailanɔ wára n pínki.

¹³ Akū Dauda pì Natāne: Ma durunna kè Dikirine. Akū Natā pìne: Dikiri n durunna kèmma, ñni garo.

¹⁴ Ama lākū n dɔke kū Dikirio manamana nà yā pì kenaa musu, négɔgbē kū nɔgbē pìi ì kúnwo ni game.

¹⁵ Kū Natā tà be, akū Dikiri tò né kū Uria nanɔ ì kū Daudao pì gyā kù.

¹⁶ Akū Dauda ten Luda wé ke né pì yā musu kū léyīnaao, gwāani àdigɔ wúte zīteme.

¹⁷ A be gbē zɔkɔnɔ dīgɔ zeala de ò a fute zīte, ama àdi wero, àdi pɔ ble kúnworo.

¹⁸ A gɔrɔ supplade zīn né pìi gà. Vīna Dauda ìbanɔ kù, odi fɔ ò òne kū né pìi gàro. Ò pì: Gɔrɔ kū né pìi kun, o yā òne, adi ó yā maro. Deran óni one nà sà kū né pìi gàa? Ani yā vāni ke.

¹⁹ Dauda è a ìbanɔ ten yā kpāni okɔne, akū à dè kū

né pìi gàmε. À nì lá à pì: Né pìi gàn yá? Akū ò wèa ò pì: Ee! À gàmε.

²⁰ Dauda fùte zīte à zú ò, à nìsi dòkò à a pókasanò líte, akū à gèε à kùte Dikirine a kpén. Kū à èra à tà bε, à pòble gbèka, akū ò kpàa à blè.

²¹ A ibanò a là ò pì: À kè dera nten yā ke lee? Goro kū né pì kun, n lé yī n só dò. Kū à gà sà, n fute n pò blè.

²² À wèmma à pì: Goro kū né pì kun, ma lé yī ma só dò, zaakū ma pì, ke Dikiri ni ma wènda gwa à tó né pì gō kun gwεε, dí mé à dōo?

²³ Lán à gà nà sà, bōyāin manigō léyīna dōo? Mani fō mà a vun yá? Mani gé a kīnaa, ama ani era à su ma kīnaaro.

²⁴ Dauda a nanò Baseba laakarīi kpàtenε, akū à gèε à wùte kāao. À né ì gōgbē ũ, akū à tó kpàne Sulemanu. Dikiri yei,

²⁵ akū à annabi Natā zīa à tó kpà né pīine Yedidaya Dikiri yenyī pì yāi.

Raba sina Amōninōa

²⁶ Ari tera Yoabu kpé àten zī ká kū Amōninò zaa Raba, akū à kínabe sī.

²⁷ Akū à gbēno zī Daudaa à pì: Ma zīi kà kū Rabadenò, akū ma nì itòki sī.

²⁸ N̄ zīkari kparanò kakara sà, n̄ mó n̄ lika wēte pīii n̄ sí. Tó lenlo, mani sí, oni ma tó kpáne.

²⁹ Akū Dauda zīkarinò kàkara n̄ pínki, à gèε à lète Rabaa à sī.

³⁰ Ò n̄ kīna wura fūraa gò a mīia ò kù Daudanε. A tīkisi kà kiloo barakuri, akūsō gbè bèereede kúa. À wēte pì pónò nàkōa manamana,

³¹ akū à gbē kū ò kú gwenɔ kùkū à bòte kùńwo, à n dá sàkasaka zĩn kū diga zĩo kū kpása zĩo, akūsò à tò ò kúnku bò. Len à kè Amɔni wētenɔne le pínki, akū à era à tà Yurusalemu kū a zĩkarinɔ n pínki.

13

Aminɔ yena a dāre Tamai

¹ Abire gbera Dauda né Abusalomu dāre mana vĩ, a tón Tama, akū Dauda né Aminɔ yei.

² Yā pì ten wari do Aminɔ plia ari à kà gyākena a dāre Tama pì yāi, zaakū à gōgbē dōro, ani fō à yāke kenero.

³ Aminɔ gbēna ke vĩ, a tón Yonadabu, Dauda v̄ini Simēa néme. Yonadabu òndō gbāna,

⁴ akū à Aminɔ là à pì: À kè dera n kine'ina n mēe dīgō yona lākū gu dīgō do nà lēe? Īni omeneroo? Akū Aminɔ wēa à pì: Má ye ma dakūna Abusalomu dāre Tamaimē.

⁵ Akū Yonadabu pìne: N̄ gé n wúte n gádoa lākū gyāren n ũ bà. Tó n de sù n gwa, n onē n̄ ye n dāre Tama su à pòble kpámma. À su à keke n wára de ñgō e, gbasa à nanne n oĩ.

⁶ Akū Aminɔ wúte lán gyāre bà. Kū kína sù a gwa, akū à pìne: N̄ tó ma dāre Tama su à kàra kemene ma wára, à namene ma oĩ.

⁷ Akū Dauda gbē zĩ Tamaa a bea à pì: N̄ gé n v̄ini Aminɔ kpén n̄ pòble kene.

⁸ Kū Tama gē a kpén, à a lè wutena, akū à wísiti yà à kàraa kàsao a wára.

9 Akū à ta sè à kàraa pìi kànnε. Aminɔ̀ gí sói à pìi: Ì pé gbēnɔ̀ a ò bote ñ pínki. Kū gbē kū ò kú kãaonɔ̀ bòte ñ pínki,

10 akū à pìi Tamanε: Ì su kū pòble pìio kpéne gūn la ñ namεne ma ñi. Akū Tama kàra kū à kèε sè à gèò a v̄ini Aminɔ̀ pìi kīnaa kpéne gūn.

11 Kū à nài, àten su kpáa à só, akū à a dāre pìi kù à pìi: Ì tó mà wúte kúnwo.

12 Akū à pìi a v̄ini pìine: Oi! Ìsun gbāna mɔ̀menεro. Zaakū ó Isarailanɔ̀ odì yā dí taka kεro. Ìsun yā d̀rosari bire taka kemεnerɔ̀.

13 Makū, mán mani gēn kū wé'iyā dīoo? Mɔ̀kɔ̀n s̄, Isarailanɔ̀ ni n dite gbē pā ũ. Ì sùru ke! Ì a yā o kīnane, ani gí ma kpámmairo.

14 Adi we à a yā màro. À gbāna m̀ne, akū à kùsia à wúte kãao.

15 Akū Aminɔ̀ zãagu pãspãsi. Zãngu kū à sè kū Tama pìio de yenyī kū à v̄i kãao yāla. Akū à pìine: Ì fute ñ bo.

16 Akū nɔ̀gbē pìi pìi a v̄ini pìine: Oi! Ì penama taari z̄k̄ de pó kū n k̀menela. Kū abireo adi we à a yā màro.

17 Akū Aminɔ̀ a z̄ikeri kefenna s̄si à pìi: Ì pé nɔ̀gbē díkīnaa à bomεne ma kpén, ñ gbà ta ñ a m̀ne dan.

18 Akū a z̄ikerii pìi a sè à bò kãao bàai, à gbàa tà à a m̀ne dàn. Nɔ̀gbē pìi uta gbàna dana, zaakū uta bire takan kina n̄nɔ̀kp̄are lésinɔ̀ dìḡo dana.

19 Akū Tama túbu gbè a miia, à a uta gbàna kū à danaa pìi gà à kè à ò dì a musu, àten òò òò àten tá.

20 A dāḡo dadok̄nɔ̀de Abusalomu pìine: Ì dāḡo

Aminɔ wùte künwon yá? Ñsun o gbēke maro, zaakū n dāgɔmε. Ñsungɔ yā pì kūna n swèε gūnlo. Akū Tama wùte a dāgɔ Abusalomu bea kū pɔyakao.

²¹ Kū kína Dauda yā pì mà, a pɔ fè manamana.

²² Abusalomu dí yāke o Aminɔnɛro, yā vāni ke a mana. A zāagu, kū à kùsi a dāre Tamaa yāi.

Abusalomu Aminɔ denaa

²³ Wè pla gbera Abusalomu kú Baali Azo, Eflaimu bùsu lén kū a sākākēerinɔ, akū à kína nénɔ sìsi pɔnna pòblea ní pínki.

²⁴ Akū à gèε à kína lè à pì: Kína, òteni makū n zòbleri sánɔ ká zɔzɔ. Mòkɔn kū n ìbanɔ áni gé kūmaoroo?

²⁵ Akū kína wè a né pìia à pì: Oi! Óni fɔ ò gé ó pínkiro. Óni kenne aso ũ. À nàkara kãao, ama adi géro, akū à sa mana ònε.

²⁶ Akū Abusalomu pì: Tó ïni géro, ñ tó ma vīni Aminɔ gé kūoo. Kína a là à pì: Bóyāi ní ye à gé künwoo?

²⁷ Abusalomu nàkara kãao, akū kína tò Aminɔ gèε kãao kū a né kparanɔ ní pínki.

²⁸ Abusalomu yā dìte a gbēnɔnε à pì: À sã kpá! Tó í Aminɔ kù, tó ma óare à a zɔ, à a de. Àsun tó vīna á kūro. Makū mé ma á dán! À ze gbāna à gɔgbēke ke.

²⁹ Abusalomu gbēnɔ kè lákū à ònne nà ò a dè, akū kína né kparanɔ fùte ò dì ní baragbāsɔnɔ kpe ò bàa lè.

³⁰ Gɔɔ kū ò kú zén, Dauda a baaruu mà ò pì: Abusalomu kína nénɔ dède ní pínki, ní gbēke dí gɔro.

³¹ Dauda fùte à a pókasanɔ gà à kè, akū à wùte zīte. A ìbanɔ zei kū ní pókasanɔ kèkèna.

³² Akū Dauda v̄ini Simēa né Yonadabu p̄i: Baa, ñsungõ da ò n né kefennanõ dèdè n̄ p̄inkiro, Aminõ mé à ḡa ado. Ò yā p̄i d̄õ Abusalomu w̄éa zaa ḡorõ k̄ū Aminõ k̄ūsi a d̄āre Tamaame.

³³ Ma dikiri k̄ina, ñsungõ yā p̄i k̄ūna n n̄es̄eē ḡūnlo. N n̄égõgb̄enõ dí gaga n̄ p̄inkiro, séde Aminõ ado.

³⁴ Abusalomu s̄õ à bàa lè.

Kū kefenna gudākp̄ari w̄é zù, à è ò té Oronaimu z̄én s̄is̄iger̄eēi dasidasi. À ḡè è p̄i k̄inan̄e: Ma gb̄enõ è té s̄is̄iger̄eēi Oronaimu kpa.

³⁵ Akū Yonadabu p̄i k̄inan̄e: N è yá? N n̄énõ mé òten su gwe lākū ma ònne nà.

³⁶ Kū à yā p̄i ò à làka, akū k̄ina né p̄inõ kà ḡõnõ, òten w̄enda s̄õ d̄õ. K̄ina k̄ū a ìbanõ s̄õ d̄õ n̄ p̄inki manamana d̄õ.

³⁷ Abusalomu bàa lè à tà Amiudu né Talamai, Gesuru k̄ina k̄inaa. K̄ina Dauda s̄õ àdigõ a né gana s̄õ d̄õ ḡorõ s̄inda p̄inki.

³⁸ Kū Abusalomu bàa lè à tà Gesuru, à kú gwe ari w̄è aak̄õ.

³⁹ Kū k̄ina Dauda n̄es̄eē kp̄àte Aminõ gana yā musu, akū àten Abusalomu b̄ege ke sà.

14

Abusalomu suna Yurusalemu

¹ Zeruya né Yoabu d̄õ k̄ū k̄ina p̄õ kp̄é kú Abusalomua,

² akū à gb̄enõ z̄ì Tekoa, ò n̄ogb̄ē ònd̄õde ke s̄è ò sù k̄āao. Akū à p̄in̄e: Ñ ke lánd̄õ n̄ten w̄enda ke bà. Ñ gyaanõ p̄ókasanõ da. Ñsun n̄isi d̄ok̄oro. Ñ ke lākū n̄ogb̄ē k̄ū a gb̄ē ḡa àteni a s̄õ d̄õ à ḡi k̄è bà.

³ Ñ gé kína kīnaa ɛ, ñ yā díkīna onɛ. Akū Yoabu yā kàka nɔgbē pìine.

⁴ Kū Tekoa nɔgbē pìi gèɛ à kína lè, à kùtene kū à mīio zīte à pì: Kína, ñ ma mì sí!

⁵ Akū kína pì a là à pì: Bón n yèii? À wèa à pì: Gyaanɔn ma ũ, ma zā gà.

⁶ Makū n zòbleri, má négɔgbēnɔ vī gbēnɔn pla. Kū òten fiti ke n kō tēne bura, gbēke kun à n kpaatero. Akū gbē do a gbē do lè à dè.

⁷ Akū ma bedenɔ fùte n pínki, ò pì makū n zòbleriine mà a né kū à a gbēndo dèɛ pì kpárima ò de, kū à a gbēndo dè yāi. Ò ye ò yàka mì'oro téde kū à gòmene túbibleri ũ pì té demɛ, de ma zā súnɡɔ tó ke burì vī andunia gūn dorò yāi.

⁸ Akū kína pì nɔgbē pìine: Ñ tá be, mani yā gwa n yā pìi musu.

⁹ Akū Tekoa nɔgbē pìi pì: Ma dikiri kína, taari pì wí ma musu kū ma de bedenɔ, mɔkɔn ñgɔ kun taari sari kū n kíkɛo.

¹⁰ Akū kína pì: Tó gbēke lé pà yā pìia, ñ mó kāao ma kīnaa la, ani le à wari dɔmma dorò.

¹¹ Akū nɔgbē pìi pì: Kína, ñ sì kū Dikiri n Ludao, de mɔrakari sún ma né mèn do kū à gɔ lakiti kero yāi. Akū kína pìi pì: Kū Dikirio n né pìi mīkã ke ni létɛ zītero.

¹² Akū nɔgbē pìi pì: Ma dikiri kína, makū n zòbleri ñ ma gba zé mà era mà yā onne. À wèa à pì: Ñ o!

¹³ Akū à pìne: Bóyāi n yā dí taka kpákūsū kū Luda gbēnɔ? Yā kū n òmene mé à n da yān, zaakū nídi gbē kū n pɛaa gbese n su kāaoro.

¹⁴ Ó pínki óni ga, ónigɔ de lán í kū à kòte zīte gbēke dí le à sète dorò bà. Luda dì gbē kū ò pèaa wèndi

boro, àdi zé wete ade era à suawame.

¹⁵ Ma su yā pì o ma dikiri kínaneme, zaakū gbēno tò vīna ma kū. Akū makū n zòbleri ma pì mani yā pì onne. Òdigō dōro ke ĩni ma wékēna sí

¹⁶ ñ ma bo gbē kū à ye à makū kū ma néo zĩte kū Luda tòwete sí ó ɔĩ.

¹⁷ Ma dikiri kína, makū n zòbleri ma pì n yā ni tó ma laakari kpáte, zaakū n de lán Luda malaikaa bàme, ndi sã kpá yā mana kū a vāniooi pínki. Dikiri n Luda gō kú kũwo.

¹⁸ Akū kína pìne: Ñsun gí yā kū mateni n la onaaio. Akū nɔgbē pì pì: Ñ o ma dikiri kína!

¹⁹ Akū kína a là à pì: Yoabu lé kú yā pì gūn yá? Nɔgbē pì wèa à pì: Ma dikiri kína, kū n kunnaao yā kū n òo pì gena are kú kpeo vīro. Ee, n zòbleri Yoabu mé à yā pì kàkamenē pínki.

²⁰ N zòbleri Yoabu kè le, de à le à yā kū à lokona tera díkū kēke yāime. Ma dikiri, n òndō lán Luda malaikaa bàme, n yā kū à kè andunia gūn dō pínki.

²¹ Akū kína gèe à ò Yoabune: Tò, mani yā pì ke sà. Ñ gé ñ kefenna Abusalomu gbese ñ su kãao.

²² Akū Yoabu kùte kínane kū à mīio, à a sáabu kpà à pì: Ma dikiri kína, makū n zòbleri, ma dō gbāra sà kū ma yā kàngu, zaakū n ma yā mà.

²³ Akū Yoabu fùte à gèe à Abusalomu gbèse zaa Gesuru à sù kãao Yurusalemu.

²⁴ Akū kína pì: Ñ one à gé vute a zĩda bea, ó wé ni ke siikōro. Akū Abusalomu gèe à vùte a bea, odi wé sikōle kú kínaoro.

²⁵ Gō mana ke kú Isarailano té lán Abusalomu bàro. Òdigō a manake yā o manamana. Sena zaa a gèseea ari à gèe pé a mĩdangura mamberu ke kúaro.

26 Àdigõ a mì bo wè kũ wèεομε. Àdi kea tìkisi. Tó à bò, àdi yõ kilooa, a tìkisi diğõ de kiloo plala.

27 À négõgbēnõ ì gbēnõn aakõ kũ nénõgbēo mèn do. Nénõgbē pì tón Tama. Nõ maname.

28 Abusalomu kú Yurusalemu ari wè pla wésina kínaε sari.

29 Akũ à Yoabu sìsi à géare kína kīnaa, ama Yoabu dí we à sù a kīnaaro. Akũ à èra à a sìsi do, adi we à sùro.

30 Akũ à pì a zīkerinõε: À Yoabu bura kũ à kú ma pó sare gwa, a nagã mà. À gé à té sōa. Akũ Abusalomu zīkerinõ gèε ò té sò Yoabu bura pìia.

31 Akũ Yoabu fùte à gèε Abusalomu bea, à a là à pì: Bóyái n zīkerinõ té sò ma buraaa?

32 Akũ Abusalomu wèa à pì: N gwa, ma gbē zìmma ma pì n mó mà n zī kínaa, de n à la bó mé à tò à ma gbεε zaa Gesuru à sù kũmao? Ma kunna gwe sánamεε de gu díla! Má ye mà kō e kũ kínao tera. Tó má taari ke vī, à ma dε.

33 Akũ Yoabu gèε à yã pì ò kínanε. Akũ kína Abusalomu sìsi. Kũ à sù, à kùtεε kũ a mìio zíte. Akũ kína lé pèa.

15

Abusalomu bona Dauda kpe

1 Abire gbera Abusalomu sōgo lè a zīdanε kũ sōnõ kũ gõgbēnõ gbēnõn bupla akuri kũ onigõ bàa lé a arεnõ.

2 Àdi fute kónkókónkõ àgõ zena bīnile sare. Tó gbē yã vī kũ a gbēdakeo àtεn géo kína kīnaa à kekεε, Abusalomu dì ade sísi à pine: Wète kpaten n bonn?

Tó à wèa à pì: Makū n zòbleri ma bo Isaraila buri dí gūmmε,

³ akū Abusalomu dì pine: N yā nname, à zé vī, ama kína gbēke kun à sã kpá n yáiro.

⁴ Abusalomu dì era à pi: Tó ò ma ke yākpatekeri ũ ó būsun, gbē kū à yā vī ke gbē kū àten gbē gbeka yākpatekēkia n pínki anigō su ma kīnaa, manigō a yā kekenε a zéa.

⁵ Tó gbē sù à kùte a arε, àdi ɔ bo à ade kū à lé péa.

⁶ Len àdigō ke le Isaraila kū òten su yākpate ke kína kīnaanɔne n pínki, akū n swèε tà a kpa.

⁷ Wè siikō gbera à pì kīnanε: N ma gba zé mà gé la kū ma dà Dikirine sa o zaa Eblɔnu.

⁸ Makū n zòbleri ma lé pì gbènε gɔɔ kū má kú Gesuru, Siria būsun ma pì: Tó Dikiri tò ma su Yurusalemu, mani sa oa Eblɔnumε.

⁹ Kína pìnε: N gé n su aafia! Akū à fùte à gèε Eblɔnu.

¹⁰ À gbēɔ zì Isaraila burinɔ kīnaa pínki à pì: Tó a kuru'ũ mà dɔ, à pi Abusalomu mé à kí blè Eblɔnu.

¹¹ Gɔɔ kū àten fute Yurusalemu à gbēɔ sisi gbēɔn wàa do ò gé kááo, akū ò gèε kū nèse mèn doo, ò yā pì asiri dōro.

¹² Gɔɔ kū àten sa o, à Gilo gbē Aitofeli, Dauda lédamarii sisi zaa a be wēten, akū lékpakūsūna Daudai ten kara. Gbē kū ò kú kū Abusalomuɔnɔ dasi ten kara.

Dauda bàasinaa

¹³ Baarukparii sù à pì Daudanε: Isarailanɔ swèε tà Abusalomua.

¹⁴ Akū Dauda pì a ìba kū ò kú káao Yurusalemunɔne: À fute ò bàa lé. Tó ódi ke lero, óni

le ò bo Abusalomu ɔ̄ro. Ò ke likalika. Tó ódi ke likalikaro, ani ó le la, ani ó ásarú ke, ani wētɛdenɔ dɛdɛ kũ fēnɛdao.

¹⁵ Kína ìbanɔ pìne: Ó dikiri kína, yā kũ n zeo pínki, ókɔnɔ n zòblerinɔ o lakame.

¹⁶ Akũ kína dà zén. A bedenɔ bò ò tèi n pínki, ama à a nɔ yìgisaride mèn kurinɔ tò gwe ògɔ be gwa.

¹⁷ Kína dà zén le kũ a gbēnɔ. Kũ ò kà wēte kpe, à líte à zè.

¹⁸ Akũ a ìbanɔ pínki kũ a dogarinɔ kũ Gatadenɔ gbēnɔn wàa aakɔ kũ ò téi zaa Gatano gète n pínki.

¹⁹ Akũ kína pì Gata gbē Itaine: Bóyāi nten gé kũoomɛɛ? Ñ era n tá ògɔ kú kũ kína dufuo, zaakũ gbē zítɔme n ũ, n bo n bùsumme.

²⁰ N suna dí gɔrɔ pla kero, akũ n ye ògɔ likara zɔ kũoo yá? Má dɔ gu kũ maten génlo. Ñ n gbēnɔ kakara n tá kũnwo. Dikiri gbēke kũ náani yāo kenne.

²¹ Akũ Itai wèa à pì: Ma dikiri kína, kũ Dikiri kunnaao kũ n kunnaao, gu kũ n kun pínki, makũ n zòbleri manigɔ kú gweme, mani ga yá kesɔ manigɔ kun yá.

²² Akũ Dauda pìne: Ñ domene are ò gé! Akũ Gata gbē Itai èra à dà zén kũ a gbēnɔ kũ a dane kũ ò kú kãaonɔ n pínki.

²³ Kũ òten gē zéla n pínki, akũ bùsudenɔ wiki lè. Kũ kína bikù Kidironua, akũ n pínki ò gbáranna zé sè.

²⁴ Zadoki kú gwe dɔ kũ Levinɔ n pínki. Ò Luda bàka kunna kũnwo àkpati sɛna. Ò àkpatii pì díte Abiata sare ari gbēnɔ bòte wēten ò làka n pínki.

²⁵ Akũ kína pì Zadokine: Ñ Luda àkpati sé n gēo wēte gũn. Tó ma Dikiri pɔnna lè, ani tó mà su mà

wé sialε kū a kúkiu.

²⁶ Tó à pì ma yā dí káaguro sɔ̄, ma laka. À kemενε lākū à kèare mana nà.

²⁷ Akū kína èra à pì sa'ori Zadɔkine: Wégupu'eriime n ūroo? Ñ era ò tá wēte gūn aafia kū n né Aimazao kū Abiata né Yonatāo. À tá kū á né gbēnɔ̄n pla pìnɔ̄.

²⁸ Manigɔ̄ zena swabikúkia sènte ari mà baaru maáwa.

²⁹ Akū Zadɔki kū Abiatao Luda àkpatii sè ò tào Yurusalemu, akū ò gè gwe.

³⁰ Dauda ten Kùkpe sɔ̄sɔ̄ kū àten ɔ̄ ɔ̄. À pò kù a miia, à kyate kpanaro. Gbē kū ò kú káaonɔ̄ pò kù ñ miia ñ pínki, òten ɔ̄ ɔ̄ ɔ̄ ɔ̄ òten géo.

³¹ Kū ò pì Daudane Aitofeli kú gbē kū ò zè kū Abusalomuonɔ̄ té, akū Dauda adua kè à pì: Dikiri, ò tó a lédamma gɔ̄ de yā fayasaride ũ.

³² Kū Dauda kà sɔ̄sɔ̄ mìsɔ̄ntea, gu kū donyĩeki kún, Aki gbē Usai sù à dàale, a uta kēna akūsɔ̄ bùsu kú a miia.

³³ Dauda pìne: Tó n ge kūmao, ñigɔ̄ demene aso ũme.

³⁴ Tó n era n ta wēten, akū n ò Abusalomune a zòbleriime n ũ sɔ̄, ñni Aitofeli lédamma gboromene. Ñ pìne a de zòbleriime n ũ yā, ama tera n gɔ̄ a zòbleri ũme sà.

³⁵ Sa'orinɔ̄ Zadɔki kū Abiatao gɔ̄ kú kúnwo gwe. Ñ yā kū n mà kínabea babañne pínki.

³⁶ Ñ né gbēnɔ̄n planɔ̄n kú kúnwo gwe, Zadɔki né Aimaza kū Abiata né Yonatāo. Tó n yāke mà, ò né pìnɔ̄ zĩ ò su ò omene.

37 Akū Dauda gbēnna Usai pìi tà, à kà Yurusalemu gɔrɔ kū Abusalomu ten gē.

16

Dauda kū Zibao kū Simeio

1 Kū Dauda vī sīsī mīdangurala fīti, à è Mefibose begwari Ziba gāarii yī zaakinɔne mèn pla, àten su daale. Ò burodi sēna mèn wàa do kū geepi kàraao mèn basɔro kū kaka né kàraao mèn basɔro kū sēwēo tūru do.

2 Akū Dauda Ziba là à pì: Bó mé à tò n su kū abireoo? Ziba wèa à pì: Kína, zaakinɔ bi n bedenɔ pómé ò dia. Burodi kū kàranɔ bi n gbēnɔ pómleme. Wē sō, gbē kū ò kpàsa gbáranna gūnnɔ pómīnaame.

3 Kína a là à pì: N dikiri kū à kè sari daikore kú mámé? Ziba wèa à pì: À gō Yurusalemu, zaakū àten da Isarailanɔ a ká a dizi kpatan gbārame.

4 Akū kína pìne: Pó kū Mefibose vī pínki gō n pó ũ. Akū Ziba pì: Má kúte dí! Ma dikiri kína, ò tó màgō n ponna le le.

5 Kū kína Dauda nà Bahurimui, à è gōgbē ke bò. A tón Simeī, Gera néme. Àkūme buri dokōnɔ kū Solu bedenɔ. À bò wēte gūn, àten Dauda ká.

6 Àten gbè zuzu kína Daudai kū a gbēnɔ, bee kū a zīkarinɔ kū a dogarinɔn kú a ɔplai kū a ɔzeio n pínki.

7 Àteni a sōsō àten pi: N gē! N gē! Gbēderi! Pó pā!

8 Dikiri fīna bōnne Solu kū n kí blè a gēne ũ bedenɔ dēdēna yā yāi. Dikiri n bo kpatan à n né Abusalomu kàn. Ásaru kēmma sà, zaakū gbēderiime n ũ.

⁹ Akū Zeruya né Abisai pì kínane: Ma dikiri kína, à mana gbēda gè dí gō n sōsōro. N̄ tó mà gé mà a mì zō.

¹⁰ Akū kína pì: Zeruya nénɔ, bó mé à ó kakaraa? Tó Dikiri mé à òne à ma sōsō, akū àteni ma sōsō, dí mé ani f̄s̄ à a la à pi, b́yāi àten ke leε?

¹¹ Akū Dauda ò Abisaine kū a ìbanɔ n̄ pínki à pì: À gwa, ma zīda né'ina mé àten wete à ma de. Oni Biliaminu buri díkīna pó o dɔ yá? À a tó gwe. Tó Dikiri mé à pìne à ma sōsō, à maname.

¹² Òdigō dōro ke Dikiri ni ma wari dō à fīna bomene kū yā manao sōsō kū òten kemene gbāra yāi.

¹³ Kū Dauda té zén kū a gbēnɔ, Simei té s̄s̄i pānde kpadoi, àteni a sōsō àteni gbè zuzui àten bùsu fā.

¹⁴ Kū kína kū a gbē kū ò kú kāaonɔ kà swai, ò kpàsa, akū ò kámma bò gwe.

Abusalomu kana Yurusalemu

¹⁵ Abusalomu kà Yurusalemu kū Isarailanɔ n̄ pínki. Aitofeli kú kāao.

¹⁶ Akū Dauda gbēnna Usai, Aki gbē gèe à Abusalomu lè à pìne: Luda n dō kū aafiaao Zaaki! Luda n dō kū aafiaao Zaaki!

¹⁷ Abusalomu a là à pì: Gbēke kū n̄ vī kū n gbēnnaon gwe yá? B́yāi n̄di gé kū n gbēnnaoroo?

¹⁸ Usai wèa à pì: Lenlo! Gbē kū Dikiri kū gbē díkīnanɔ sè pón ma ũ. Ma ze kū kína kū Isarailanɔ kàa plio.

¹⁹ Abire gbera dɔ, dí mé à mana mà zò blene, n baasii? Lákū ma zòò blè n denè nà, len mà blenne le.

20 Abusalomu pì Aitofeline: À lé dawá. Bón óni kεε?

21 Akū Aitofeli wèa à pì: Ñ gé ñ wúte kū n de nɔ yìgìsaride kū à ñ tó la òten be gwanɔ, de Isarailanɔ le ò d̄s ñ pínki kū n tò n de ye n káiro, gbē kū ò kú kūnwɔnɔ gbāna ni kara.

22 Akū ò bizakuta d̄ Abusalomune kpé musu, akū à ḡe à wúte kū a de nɔ pìnɔ gwe Isarailanɔ pínki wára.

23 Gɔɔ birenɔa lé kū Aitofeli d̄i daríma de lán gbē kū à yā gbèka Ludaa yā bàme. Len Aitofeli lédamma de le Daudane kū Abusalomuo ñ pínki.

17

Usai ̄nd̄skena Abusalomune

1 Aitofeli pì Abusalomune: Tó makūme, mani z̄ikarinɔ sé gbēnɔn dúbu kuri awεεpla mà péte Daudai kūńwo gwāaniala.

2 Mani létea gɔɔ kū à kpàsa a ɔ bùsa, mani a fu. A gbēnɔ ni bàa lé ñ pínki, mani a de ado,

3 mani sunne kū gbē pìnɔ ñ pínki. Gbē kū nten wete ñ de ganan gbē pìnɔ suna ũ ñ pínki. Tó à gà, gbē kparanɔ ni ḡo aafia ñ pínki.

4 Yā pì kè Abusalomune nna kū Isaraila gbē z̄k̄nɔ ñ pínki.

5 Akū Abusalomu pì: Ò Aki gbē Usai sísi d̄o ò ma lákū ani o nà se.

6 Kū Usai kà, Abusalomu pìne: Lákū Aitofeli ò nàn dí. Ò ke lákū à ò nàn yá? Ke òsun ke lero. N è deramεε?

7 Usai wèa à pì: Lé kū Aitofeli dàáwa gbāra manaro.

⁸ Ñ n de dõ kũ a gbẽnɔ. Zìkari mananɔme ñ ũ, ò pāsĩ lán músu nérande kũ ò a néno sìaa bàme. N de bi zìkariime, ani we à i gu dokɔnɔ kũ a gbẽnɔoro.

⁹ Gu kũ à kun tera, anigɔ utena gbèwɛɛɛ gũn ke gukea. Tó à sù à lète ó gbẽnɔa káaku sɔ, gbẽ kũ à a baaruu mà ni pi, ò zìi blè Abusalomu zìkarinɔame.

¹⁰ Bee gɔsa gbãna kũ à wórɔgɔ vĩ lán músuu bànɔ swè ni kèngume, zaakũ Isarailanɔ dõ ñ pínki kũ n de bi zìkari maname, akūsɔ gɔsa gbãnanɔn kú kãao.

¹¹ Abire yãì lédamma yã kũ má vĩn dí. Ñ Isarailanɔ kakaranyĩ ñ pínki zaa Dani ari gena Beseba, ògɔ dasi lán ísirale bùsu'atè bà, ñ doñne are zìlan.

¹² Òni a le gu kũ à kun pínki, óni létɛa lán plí dì kóte zĩtɛa nà. Àpi kũ gbẽ kũ ò kú kãaonɔ ñ pínki, ñ gbẽke ni boro.

¹³ Tó à sù à gè wète ke gũmme sɔ, Isaraila gbẽ sĩnda pínki ni bà sé à géo gwe, oni wète pì kátɛbɔnɔ gáte ò táo guvuten. Bee a gbè kaso ke, oni e gwe doro.

¹⁴ Akũ Abusalomu kũ Isarailanɔ pì ñ pínki: Usai lédamma mana de Aitofeli pòla. Dikiri mé à zèò à Aitofeli lédamma mana pìi gboro, de à le à Abusalomu ásarú ke yãì.

¹⁵ Akũ Usai ò sa'ori Zadɔkinɛ kũ sa'ori Abiatao à pì: Aitofeli lé dà Abusalomua kũ Isaraila gbẽ zòkɔnɔ à pì à ke lán dí bà, akũ ma lé dàmma ma pì ò ke lán dí bà.

¹⁶ À gbẽnɔ zĩ likalika ò gé ò o Daudane àsun i swabikũkiaro, à bikũ likalika, de òsun àpii kũ gbẽ kũ ò kú kãaonɔ dúgu zõro yãì.

¹⁷ Yonatã kũ Aimazao kú Enlogeli, zaakũ oni fɔ ò bo gupuraa Yurusalemuro. Akũ nɔkpare zìkeri ke

gèe à ònne ò gé baaruu pìi kpá kína Daudane.

¹⁸ Akūsō kefenna ke n̄ é, akū à gèe à ò Abusalomune. Gbēn̄on pla p̄ino dà zén ḡōn̄, ò gèe gbēke bea Bahurimu. Lòḡo kú ònn gwe, akū ò ḡēn̄.

¹⁹ Akū bede p̄i n̄ano lòḡo p̄i né kpàale à p̄oblewe fàtea, gbēke a yā d̄oro.

²⁰ Kū Abusalomu gbēn̄o sù n̄ogbē p̄i bea ò p̄i: Aimaza kū Yonataō kú mām̄e? À w̄en̄ma à p̄i: Ò bikū swa'ōne. Ò n̄ w̄ete, odi n̄ ero, akū ò era ò tà Yurusalemu.

²¹ Kū ò tà, akū gbēn̄on pla p̄ino b̄ote lòḡo p̄i ḡūn̄, ò gèe ò p̄i kína Daudane: N̄ bikū swaa likalika, zaakū Aitofeli n̄ kpakpa kū yā v̄aniome.

²² Dauda dà zén kū gbē kū ò kú k̄aon̄o n̄ p̄inki, ò bikū Yodaa. Kū gu d̄ò, n̄ gbēke dí ḡoro, ò bikū n̄ p̄inki.

²³ Kū Aitofeli è òdi z̄i ke a lédamma yāaro, à f̄ute à ḡaarii ȳi a zaakine à tà a be w̄eten̄. À a be p̄on̄o n̄akōa, akū à a z̄ida lòko à gà, akū ò a v̄i a de miraw̄en̄.

²⁴ Dauda gèe Manaimu, akū Abusalomu bikū Yodaa kū Isarailan̄o n̄ p̄inki.

²⁵ Abusalomu Amasa d̄ite z̄ikarin̄o gbē z̄ōk̄ō ū Yoabu ḡēne ū. Amasa bi Sumaila buri Yeta néme. A dan Naasa né Abigaili ū, Yoabu da Zeruya dakūname.

²⁶ Isarailan̄o kū Abusalomuo b̄uraa k̄e Giliada b̄usun̄.

²⁷ Kū Dauda k̄a Manaimu, Naasa né Sobi, Raba w̄ete kū à kú Am̄onin̄o b̄usun̄ gbē sù kū Lodeba gbē Amieli né Makio kū Rogelimu kū à kú Giliada b̄usun̄ gbē Bazilaio.

28 Ò sù kù wutebɔnɔ kù tanɔ kù oronɔ kù éseo kù nagāo kù wísitio kù póblewε kpatanaao kù bláo kù dò pónɔ

29 kù zóo kù vífāaniio kù sã nòbɔɔo kù gàsiiio, ò kpà Daudaa kù gbē kù ò kú kāaonɔ ò ble, zaakū ò pì: Nà kù ímio gbē pìnɔ dè gbárannan, ò kpàsa.

18

Abusalomu ganaa

1 Dauda gbē kù ò kú kāaonɔ kàkara, akū à gbē zókɔnɔ dìtédite gbēnɔn wàa sɔsɔronɔne kù gbēnɔn basɔsɔronɔ.

2 Akū à a zìkarii pìnɔ kpàatete gà aakɔ. À gà do nà Zeruya né Yoabune a ɔĩ, a do sɔ Yoabu dakūna Abisai ɔĩ, a do sɔ Gata gbē Itai ɔĩ. Akū kína pì a zìkarinɔne: Makūmε mani doáre are.

3 Akū gbēnɔ pì: Ñsun géro. Tó o sù o bàa lè, oni ó yā daro. Bee tó ó gbē kpadonɔ gága, oni ó yā daro. Mɔkɔn òteni n gwa de gbēnɔn dúbu kurinɔla. N kpanawái wēte gūn mé à mana.

4 Akū kína pìnnε: Lákū à kèáre mana nàn mani ke. Kína gèε à zè bīnile sare, akū zìkarinɔ bòte gà kù gāao gbēnɔn basɔsɔronɔ kù gbēnɔn wàa sɔsɔronɔo.

5 Akū kína yā dìte Yoabune kù Abisaio kù Itαιο à pì: À ke kefenna Abusalomune busebuse ma yāi. Zìkarinɔ yā kù kína dìte gbē zókɔnɔne Abusalomu yā musu mà n pínki.

6 Zìkarinɔ bòte ò gèε lákpen, de ò zì ká kù Isarailanɔ, akū ò sì kɔ té Eflaimu dàkon.

7 Dauda zìkarinɔ zì blè Isarailanɔa. Gbē kù ò gága zì bireanɔn dasi, gbēnɔn dúbu barome.

8 Zìi pìi dà bùsuu pìla pínki, akū zī birea sènte gbēno blè dasi de fēnedala.

9 Kū Abusalomu kpākū kū Dauda gbēno, à dina baragbāsō kpe. Akū baragbāsō pìi gèe gbiri lí zōkō gāno gbáru, akū a wakaa kpà lígān gíngin, akū a sō pìi gè zéla, à gò lokona lígān gwe.

10 Kū gbēke a è, à gèe à pì Yoabune: Ma Abusalomu è lokona lígān.

11 Akū Yoabu pì gbē kū à baaruu pìi kpàarene: Bóoo? N a è yá? Bóyāin nídi a lé n dèroo? De yā ma n gba andurufu kuri kū zìka'asaao.

12 Akū gbē pìi wè Yoabua à pì: Bee tó ò andurufu wàa sōoro yò ò kà ma on, mani fō mà o pá kína né pìiaro, zaakū kína yā ditenne kū Abisaio kū Itaio ó sã mà, à pì ò ke kefenna Abusalomune busebuse.

13 Tó ma a dè, de ma ásarú kè ma zīdaneme. A ke utena kīnanero, mōkōn sō ĩni ze kūmaoro.

14 Yoabu pì: Mani n dā doró. Akū à sári sōnte sè mèn aakō, à gèe à Abusalomu zōo a swèn goro kū à lokona lígān bēne.

15 Akū Yoabu zìkapōnōseri gbēnōn kurino likai ò a dè.

16 Akū Yoabu kuru pè à a zìkarino dàdā, akū ò kamma bò kū petena Isarailanoio.

17 Ò Abusalomu gèe sè ò zù wèe zōkōo gūn lákpen gwe, akū ò gbèe kàkaraa, à gò gbèdidikōana zōkō ũ. Isarailano sō ò bàa lè, ní baadi tà a bea.

18 Goro kū Abusalomu kun, à gbèe pète a zīdane Kína guvuten, zaakū à pì á négōgbē vīro, akū á ye a tó garo. À a zīda tó kpà gbè kū à pète pìine, akū òdigō gwe sísi Abusalomu Dōngupo ari kū a gbārao.

Dauda Abusalomu ga baarumanaa

19 Zadoki né Aimaza pì: Ì tó mà bàa lé mà gé baaru kpá kínanɛ, lákū Dikiri yā nna kpàa nà à a bò a ìberɛnɔ ɔĩ.

20 Akū Yoabu pìnɛ: Ìni le ò baaru kpá gbāraro, sé ɔɔɔ pānde zĩ. Gbāra pó dín Ìni kpáro, kū kína né gā yāi.

21 Akū Yoabu pì Etiopia burinɛ: Ì gé ò yā kū n è o kínanɛ. Akū Etiopia buri pìi kùtɛ Yoabunɛ à fùtɛ kū bàao.

22 Zadoki né Aimaza èra à pì Yoabunɛ: Bee deramɛɛ, ò tó mà bàa lé màgō té Etiopia buri pìi kpɛ. Akū Yoabu pìnɛ: Né, bóyāi ò ye ò géɛ? Baaru pìi nigō àrɛ vīnnero.

23 Akū Aimaza pì: Bee deramɛɛ, má ye mà géme. Akū Yoabu pìnɛ: Ì gé! Akū à bàa lè à gèɛ à bòtɛ kū swa sare zéoo, à Etiopia buri pìi kè.

24 Dauda vutena wètɛ bīnile gbà mèn planɔ dagura. Gudākpārīi dīdī bīnia ari gānu pìi musu. Kū à wé zù, à gbēke è à té kū bàao.

25 À lé zù kínai à ònɛ. Akū kína pì: Lákū à té ado nà, àtɛn su kū baaru nnaomɛ. Kū àtɛn su, à kà kāni.

26 Akū gudākpārīi pìi gbē pānde è dɔ, àtɛn bàa lé. À lé zù zédākpārīi à pì: Gbē pānde té a kpɛ dire kū bàao, àtɛn su dɔ. Akū kína pì: Àtɛn su kū baaru nnaomɛ dɔ se.

27 Akū gudākpārīi pìi pì: Ma è gbē káaku bàasina de lán Zadoki né Aimaza bàasinaa bà. Akū kína pì: Gbē manamɛ, baaru nnan àtɛn suo.

28 Aimaza lé zù kínai à pì: Aafia kun! Akū à kùtɛ kínanɛ à mīi pètɛ zītɛ à pì: Ò Dikiri n Luda sáabu kpá, à gbē kū ò kùsɛ bīrimmanɔ kpamma, ma dikiri kína.

29 Akū kína a là à pì: Kefenna Abusalomu kun kū aafiao yá? Aimaza wèa à pì: Kū Yoabu teni n zòbleri zĩ kū makū n zòbleriio, ma mà zuka fùte manamana, ama má d̄s tó bó mé à sùro.

30 Kína pì: Ñ ze kpado la gĩa. Akū à zè gwe.

31 Kū Etiopia buri sù, à pì: Ma dikiri kína, ma sunne kū baaru nnaome. Dikiri yã nna kpamma gbāra, à n bo gbē kū ò bò n kpeno òĩ.

32 Akū kína a là à pì: Kefenna Abusalomu kun kū aafiao yá? Etiopia buri pì wèa à pì: Ma dikiri kína, Luda tó n ibereno kū gbē kū ò fùte òten wari dommano ḡs lán kefenna pìi bà.

33 Swèe kè kínagu, à didi à gè kpé kū à kú gānu pìi musu, akū à s̄o d̄ò gwe. Goro kū àten didi gwe à pì: O'o ma né Abusalomu! Ma né Abusalomu! Ma gana n gēne ũ sàna yã! Abusalomu ma né! Ma né!

19

Yoabu kpākēna Daudai

1 Ò pì Yoabune: Kína ten s̄o d̄o, àten wēnda ke Abusalomu yã musu.

2 Zĩ birea zìkarino zìblena ponna li wēndakena ũ, zaakū ò mà ò pì, kína nèsee yàka a né yã musu.

3 Zĩ birea zìkarino gè wēten sororo sororo lán gbē kū ò bàa lè zìlan, wé'i n kũno bà.

4 Kína pó kù a ānla, àten wēnda s̄o d̄o àten pì: O'o ma né Abusalomu! Abusalomu ma né! Ma né!

5 Akū Yoabu gèe à kína lè kpén à pì: N wé'i dà n gbēnoa gbāra. Ò n bo gbāra kū n négōgbēno kū n nēno gbēno kū n nono kū n no yìgisarideno.

⁶ N zāngurinɔn n̄ yeńyĩ, akū n̄ zā n yenyĩdenɔgu. N m̀wewere gbāra, ókɔnɔ n z̄ikari gbē z̄ɔkɔnɔ kū ó gbēnɔ ódi kánne ṕoke ũro. Ma d̄s̄ sà, tó Abusalomu kun gbāra, akū ókɔnɔ o gaga ó pínki, abirekū mé ani kenne nna.

⁷ N̄ fute n̄ bo sà. N̄ gé n̄ n gbēnɔ nèse kpáteńne. Ma sinne kū Dikirio, tó ndi géro, n̄ gbēke ni i künwo la gwāanialaro. Abirekū ni kenne vāni de yā vāni kū à n le zaa n kefennekɛgɔɔa ari suna gbārala.

⁸ Akū kína fùte à gèe à vùte b̄inilea. Kū ò ò gbēnɔne kína vutena gānun, akū ò sù ò zè a are n̄ pínki.

Dauda gbesenaa

Isarailanɔ bàa lè, baadi tà a bea.

⁹ Isaraila burinɔ té pínki gbēnɔ ten lékpakɔana ke ò pì: Kína ó sí ó iberenɔa à ó bó Filisitininɔ ɔĩ, akū à bàa lè à bò ó bùsun Abusalomu yāi.

¹⁰ O Abusalomu kà kpatan, akū à gà z̄ilan. Bón àten dā kū kína gbesenaaoo?

¹¹ Kína Dauda gbēnɔ z̄i sa'ori Zadɔkia kū sa'ori Abiatao à pì: Yā kū Isarailanɔ ten o pínki gè ma s̄an zaa ma kúkia la. À yā díkína gbeka Yuda gbē z̄ɔkɔnɔa à pì: B́yāi a ḡɔ kpe kū ma gbesenaaoo?

¹² Ma gbēnɔ, ṕ dokɔnɔnɔn ó ũ, ó aru dokɔnɔme. À kè dera a ḡi kè kū ma gbesenaaoo?

¹³ N̄ o Amasane ṕ dokɔnɔnɔn ó ũ, ó aru dokɔnɔme. Tó mádi tó à ḡɔ ma z̄ikarinɔ gbē z̄ɔk̄ ũ Yoabu ḡene ũ zaa gbāraro, Luda yā kemene pās̄ipās̄i.

¹⁴ A yā Yudanɔ sw̄èe blè, n̄ lé kè dokɔnɔ, akū ò légbāzā kène ò pì: N̄ su kū n gbēnɔ n̄ pínki.

15 Kína ten su, à kà Yodai, akū Yudanɔ gèe daale zaa Giligala, de ò bikū kãao swa pìia.

16 Gera né Simeï, Biliaminu buri kū à kú Bahurimu wã à gé da kína Daudale kū Yudanɔ.

17 Biliaminu burinɔn kú kãao gbēnɔn wàa sɔɔro. Solu begwari Ziba gèe dɔ kū a nэгɔgbē gbēnɔn gēronɔ kú a zīkeri gbēnɔn baronɔ. Ò wã ò kà Yoda léa kína ã,

18 de ò le ò bikū kū kınabedenɔ, ò yã kū ani ke kınane nna ke yãi. Akū Gera né Simeï wùte kína are ari àgɔ gé bikū Yodaa.

19 À pìne: Ma dikiri, òsun ma taari yã daro. Yã vãni kū makū n zòbleri ma kènne gɔɔ kū n bo Yurusalemu sún dɔnguro. Ma dikiri kína, òsungɔ yã pì kúna n swèe gúnlo.

20 Makū n zòbleri, má dɔ kū ma durunna kè. Yusufu burinɔ té ní pínki, makūme ma doñne are ma su danle gbãra ma dikiri kína.

21 Akū Zeruya né Abisai pì: Simeï kína kú Dikiri kàa kàmɛ. Adi ká ò a deroo?

22 Akū Dauda pì: Zeruya nénɔ, bón ó vī kɔoo? Á ye à zé zòmene gbãran yá? Óni gbēke de Isarailanɔ b̀sun gbãraro, zaakū má dɔ gbãra kú makūme Isarailanɔ kína ũ.

23 Akū kína pì Simeine: Ìni garo. Akū kína la dànɛ.

24 Solu daikore Mefibose gèe da kınale. Zaa gɔɔ kú kína bò wēten ari gɔɔ kú à sù aafia, Mefibose dí a gbá pípiro, adi a yĩkã z̄z̄ro, adi a pónɔ pípiro.

25 Kū à bò Yurusalemu à sù à dà kınale nà, akū kína a là à pì: Mefibose, À kè dera nídi gé kúmaaroo?

26 À wèa à pì: Ma dikiri kína, ma zīkeri mé à òndɔ kèmenɛ. Ma òne à gàari yĩmenɛ ma zaakinɛ mà dia

mà gé kŭnwo, zaakŭ ερεεν ma ũ.

²⁷ Ma dikiri kína, akŭ à gèe à makŭ n zòblerii yàka n kĭnaa. Ma dikiri kína ní de lán Luda malaika bàme. N̄ ke lákŭ à kènne mana nà.

²⁸ Ma dikiri kína, à de yā n ma de bedeno dède ní pínki, akŭ n makŭ n zòbleri baka kàkara kŭ n gbē kŭ òdi pò ble leeleno. Má zé vī mà kúte ke kenne doró.

²⁹ Akŭ kína pìne: Yā kpaten ĩni o doo? Ma òte məkōn kŭ Zibao, à zĭte kpaatekōneme.

³⁰ Akŭ Mefibose pì kĭnane: Ma dikiri kína, lákŭ n su be aafia nà, n̄ tó à sé pínki.

³¹ Giliada bùsu gbē Bazilai bò Rogelimu à gèe ze kĭnane ari Yoda bara dire.

³² Bazilai zĭ kŭ manamana à kà wè basiikō. À kína yàrii kè goro kŭ à kú Manaimu, zaakŭ aruzekede zōkōme.

³³ Akŭ kína pìne: N̄ bikŭ kŭmao, mani n gwa ma bea zaa Yurusalemu.

³⁴ Bazilai wèa à pì: Wè ũgba mé à gòmene an-dunia gŭn kŭ mà tá kŭnwo Yurusalemuu?

³⁵ Ma ka wè basiikō kò. Má pò mana kŭ a vānio dōkōne do yá? Makŭ n zòbleri mani fō mà pò kŭ ma blè ke í kŭ ma mì nna ma do yá? Mani gōgbē ke no gbē lèsirino kòto ma do yá? Ma dikiri kína, n̄ tó mà aso lagonne.

³⁶ Makŭ n zòbleri óni Yoda bikŭ leele, mà zenne kánikáni gwe. À kè dera ní ye n̄ fĭna bomene lee?

³⁷ Makŭ n zòbleri, n̄ tó mà era mà tá ma be wēten, de màsun ga ma de kŭ ma da mirao zāro yāi. N̄ ma né n zòbleri Kimamu gwa la. Ma dikiri kína, n̄ tó à bikŭ kŭnwo. N̄ kene lákŭ à kènne mana nà.

³⁸ Akŭ kína pì: Kimamu ni bikŭ kŭmao. Mani yā kŭ à kènne mana kene, yā kŭ n gbəkama sō pínki

mani kenne.

³⁹ Gbē sīnda pínki bikù Yodaa, akū kína bikù. Kína lé pè Bazilaia à sa mana òne, akū Bazilai èra à tà be.

⁴⁰ Kū kína bikù à gèe Giligala, Kimamu bikù káao.

Yuda zìkarinò n pínki kū Isaraila zìkari kpadonò kína bikù.

⁴¹ Akū Isaraila buri pínki sù ò kína lè ò pìne: Bóyāi ó gbē Yudanò bikù kááo kpāni, m̀ok̀on kū n bedenò kū n gbēnò pínkii?

⁴² Akū Yudanò wèmma ò pì: Kū kína de ó danε ũ yāimε. Bóyāi yā bire kèáre ñii? Ódi kína zàna blero, ódi a p̀oke sí ó p̀ó ũro.

⁴³ Akū Isarailanò pì Yudanone: Zaakū ó buri leu kurimε, ó ̀ kú kū kína Daudao de á p̀óla. Bóyāi a ó díte futaa? Ók̀onome o kína gbesena yā ò káakuroo? Ama Yudanò wena pāsī de Isarailanò p̀óla.

20

Sεba bona Dauda kpe

¹ Gaavude ke mé à kú gwe, a tón Sεba, Bikiri né, Biliaminu burimε. Akū à kuru pè à pì:

Ó baka kú kū Daudaoro,
ó baka kú kū Yεε néoro,
ák̀onò Isarailanò, á baadi tá a bea.

² Akū Isarailanò kè Daudaa n pínki ò gèe ò nà Bikiri né Sεbaa, ama Yudanò zè kū n kínao bona zaa Yodai ari Yurusalemu.

³ Kú Dauda sù a bea Yurusalemu, à a nò yìgisaride gbēnòn kuri kū à tò òten be gwano sè à n ká be ken ògò n dākpā. Dauda n gwá, ama adi wúte kúńwo doru. Ò n káka kpén gyaanòno ũme ari ò gèe ò gágao.

4 Akū kína pì Amasane: Ñ Yuda zìkarinɔ sísí ò kakaramai gɔɔ aakɔ dagura. Mɔkɔn sɔ, ñinigɔ kú lamɛ.

5 Amasa gèè à Yudanɔ sísí, ama à gí kè de gɔɔ kú kína ditenela.

6 Akū Dauda pì Abisaine: Bikiri né Seba ni wari dɔwá tera de wari kú Abusalomu dɔwála. Ñ ma gbɛnɔ sète à pétei, de àsun sí wète bñiden à piti ó ɔiro yái.

7 Akū Yoabu gbɛnɔ kú kína dákparinɔ kú zìkarinɔ ñ pínki ò bòte Yurusalemu ò pète Bikiri né Sebai.

8 Gɔɔ kú ò kú gbè gbèntɛ kú à kú Gibiɔ sare, akū Amasa sù dañle. Yoabu zìka'uta dana, a fɛne dɔna a pi. Kú à nà Amasai, à fɛne pì wòto a plen

9 à pìne: Ma gbɛ, ñ aafia yá? Akū à Amasa kù a lékásáa kú a ɔ plao lákú à ye à lé péaa bà.

10 Amasa dí fɛne kú à kú Yoabu ɔn tàasi káro, akū Yoabu a zò a gberen, a nukāninɔ bòte à kàte zíte. Yoabu dí era à a plade zò doro, zaakū à gà kò. Akū Yoabu kú a dakūna Abisaio pète Bikiri né Sebai.

11 Yoabu ìbanɔ do gò zena Amasala à pì: Gbɛ kú à zè kú Yoabuo kú Daudao, à do Yoabui.

12 Aru dana Amasa gèla zédan, akū zìkari kú òten sunɔ zè òten gwa ñ pínki. Kú Yoabu ìbaa pì è gbɛ kú òten su gwenɔ ñ pínki ò zè òten gwa, akū à Amasa gèè gàte à gò zén à dìte sɛn, akū à uta kùala.

13 Kú à gàte à gò zén le, gbɛ sīnda pínki bò à tè Yoabui, akū ò Bikiri né Seba gbèse.

14 Seba līka Isaraila burinɔ būsui pínki ari Abeli Betemaka, akū Beri burinɔ sù ò kākara ò tèi gwe.

15 Yoabunɔ sù ò likai zaa Abeli Betemaka. Ò būsui kàtekate wète bñi sare, akū òten wete ò bñi pì

gboro.

¹⁶ Akū nɔgbē ɔndɔde ke lé zù zaa wēte gūn à pì: À sã kpá! À sã kpá! Ñ o Yoabunε à su la, mà yã onε.

¹⁷ Kū Yoabu nà nɔgbē pìii, akū à a là à pì: Mɔkɔmmε Yoabu ũ yá? À wèa à pì: Makūme! Akū à pìne: Ñ sã kpá makū n zòbleri yái. À pì: Ma sã kpà.

¹⁸ Akū nɔgbē pì pì: Òdi pi yã, ñ yã gbeka Abelidenɔa, yã le à mì de.

¹⁹ Ó kun yáketε sari Isaraila gbē nánidenɔ ũ, akū nten wete ñ Isaraila wete tóde dí kakate yá? Bóyái ñ ye ñ Dikiri wete deε?

²⁰ Yoabu wèa à pì: Gyam! Oi! Má ye mà á dedero. Má ye mà á wēte kakatero.

²¹ Lenlo! Gbē kū òdi pìne Bikiri né Seba, Eflaimu burinɔ bùsu sìside gbē mé à fùte kína Daudai. À gbē mèn do pì kpáma, mani go á wētela. Akū nɔgbē pì pìne: Ñ ma! Oni a mì zunne zaa bīni musu.

²² Nɔgbē pì gèε à a gbēnɔ lè kū a ɔndɔkeo, akū ò Bikiri né Seba mì zò ò zù Yoabunε. Yoabu kuru pè, akū ò fàkɔa, ò wēte pì tò gwe. Baadi tà a bea, akū Yoabu pì tà kína kīnaa Yurusalemu.

Dauda ibanɔ

²³ Yoabumε Isaraila zìkarinɔ pínki gbē zókɔ ũ. Yoyada né Benayamε dogarinɔ gbē zókɔ ũ.

²⁴ Adoniramumε zònɔ gbē zókɔ ũ. Ailudi né Yosafatame baarukpari ũ.

²⁵ Sevamε takadakēri ũ. Zadɔki kū Abiataoomε sa'orikinɔ ũ.

²⁶ Yairi gbē Iramε Dauda kpàasi ũ.

21

Fɩnabona Gibiɔdenɔne

¹ Nà kun Dauda ɔɔɔa, à ɔ̀li kɛ̀ ari wɛ̀ aakɔ̀. Dauda Dikiri are wɛ̀te, akū Dikiri pì: Solu yāime. Gbɛ̀deyā wì a be musu, kū à Gibiɔdenɔ̀ dɛ̀de yāi.

² Akū kína Gibiɔdenɔ̀ sisi à yā ò́nne. Gibiɔdenɔ̀n de Isarailanɔ̀ ũro, Amɔ̀ri buri kū ò̀ ɔ̀nɔ̀me. Isarailanɔ̀ la dà́nne yā ò̀ pì oni n̄ dɛ̀dɛ̀ro, akū Solu wɛ̀te à n̄ lakiti ke a aniakɛnaa Isarailanɔ̀ne kū Yudanɔ̀ yāi.

³ Akū Dauda Gibiɔdenɔ̀ là à pì: Bón á ye mà keáree? Deran mani kúte keáre, de à le à Dikiri gbɛ̀nɔ̀ sáabu kpáa?

⁴ Ò wèa ò̀ pì: Ó zé vī ò̀ andurufu ke wura gbɛka Solua ke a bedeanɔ̀ro, akūsɔ̀ ó zé vī ò̀ Isaraila gbɛ̀ke dɛ̀ro. Akū Dauda n̄ lá à pì: Áten pi deramee? Bón mani keáree?

⁵ Ò wèa ò̀ pì: Gbɛ̀ kū à ó dɛ̀de à lé kpàkūsūwáì à ó láka de à le à ó buri bo Isarailanɔ̀ ɔ̀n yāi,

⁶ tó ò̀ a buri ɔ̀gbɛ̀ mèn supplanɔ̀ kpáwá, óni n̄ loko lía Dikiri are Gibɛa, kína Solu kū Dikiri kàa pì be wɛ̀ten. Akū kína pì: Mani n̄ kpááwame.

⁷ Kína dí Yonatā né Mɛfibose, Solu daikore kpám̄maro, lé kū ò̀ kɛ̀ Dikiria lɛ̀le kū Yonatāo yāi.

⁸ À néɔ̀gbɛ̀ gbɛ̀nɔ̀n pla kū Aya nɛ̀nɔ̀gbɛ̀ Rizipa ì kū Soluoo sè. N̄ tón dí: Amɔ̀ni kū Mɛfiboseo. À néɔ̀gbɛ̀ gbɛ̀nɔ̀n sɔ̀ro kū Solu nɛ̀nɔ̀gbɛ̀ Meraba ì kū Mɛɔla gbɛ̀ Bazilai né Adielionɔ̀ sè dɔ̀.

⁹ À n̄ ná Gibiɔdenɔ̀ne n̄ ɔ̀i, akū ò̀ n̄ loko lía s̄s̄i musu Dikiri are. Gbɛ̀nɔ̀n suppla pinɔ̀ ɔ̀à lɛ̀leme, ò̀ n̄ dɛ̀de pó dúfu kekeɔ̀ɔ̀a.

¹⁰ Aya né Rizipa uta kasanɔ̀ sè à kpàte a z̄idane gbɛ̀ea gwe. Zaa pó dúfu kekeɔ̀ɔ̀a ari legū ɔ̀e à ɔ̀e

pìnɔ gbɛ̀, àdigɔ́ gí bānɔne ò dirímma fānantɛ̀, àdigɔ́ gí sɛ̀ntɛ̀ nòbɔnɔne ò nańyĩ gwāani.

¹¹ Ò yā kū Solu nɔ yìgíсарide pìi kèè ò Daudanɛ̀,

¹² akū à gèè à Solu kū a né Yonatao wánɔ sète Yabesi Giliadadenɔ kia. À sù à lè ò ń gèno sète kpāni Betesā gānulea, gu kū Filisitininɔ ń loko bñia Solu dena Giliboa gbera.

¹³ Dauda tò ò ń gèwa pìnɔ sète ò tàò, ò kàkara kū gbɛ̀ kū ò ń loko pìnɔ gèwanɔ,

¹⁴ akū ò vī Solu de Kisi miran Zela, Biliaminu burinɔ busun. Ò yā kū kína dīte kè pínki, akū Luda adua kū ò kè Isarailanɔ busu yā musu sì kūńwo.

Gbɛ̀ gbānagbānanɔ dedena

¹⁵ Filisitininɔ èra ò zīi kà kū Isarailanɔ dɔ. Dauda kū a gbèno gèè ò zīi kà kūńwo. Kū Dauda gbāna làka,

¹⁶ akū gbɛ̀ gbānanɔ buri Isibi Benɔbu pì áni Dauda demɛ̀. A mògotɛ̀ sári tìkisi de kiloo aakōla, à fēnɛ̀da dufu lokona.

¹⁷ Akū Zeruya né Abisai kpai à Filisitini pìi dè. Akū Dauda gbèno la dànɛ̀ ò pì: Īni gé kūoo zīlan doro, de ó Isarailanɔ fitila sún garo yāi.

¹⁸ Abire gbera òten zī ká kū Filisitininɔ Gobu, akū Usa gbɛ̀ Sibekai gbɛ̀ gbāna buri kū òdi pinɛ̀ Safa dè.

¹⁹ Zīi èra à fùte kū Filisitininɔ Gobu dɔ, akū Betilihamu gbɛ̀ Yairi né Elana Gata gbɛ̀ Gɔlaya dakūna Lami dè. Lami sári pá de lán bizatāri gòdo lí bàme.

²⁰ Kū òten zī ká kūńwo Gata dɔ, gbɛ̀ tìkisi ke kú gwe, a ɔnenɔ kū a gbānenɔ mèn suddodomɛ̀, à kè pínki baraasɔro donsari. Gbɛ̀ gbānanɔ burimè dɔ.

²¹ À kùsɛɛ bìri Isarailanɔa, akū Dauda v̄ini Simɛa né Yonatā a dè.

²² Gbēnɔn siikɔ̄ p̄nɔ bi Gata gbē gbānanɔ burinɔmɛ. Dauda kū a gbēnɔ mé ò n̄ dɛdɛ.

22

*Dauda Dikiri sáabukpana a z̄iblena yā musu
(Zab 18)*

¹ Kū Dikiri kína Dauda bò Solu kū a ibɛɛ kparanɔ ɔĩ, à l̄ɛɛ dà kū Dikiri tóo

² à p̄i:

Dikirimɛ ma gbèsi kū ma zeki gbānao ũ,
ma surabariimɛ.

³ Ma Ludamɛ ma gbèsi ũ, madì nai.

Àkūmɛ ma sēgbako ũ
ma surabari gbāna kū ma guleio,
ma uteki kū ma bokio,
àdi ma sí gbē pāsīnɔa.

⁴ Dikiri kà ò a sáabu kpá.

Madì a sísi, àdi ma bo ma ibɛɛnɔ ɔĩ.

⁵ Gó'itɛ vl̄ɛ kūmao,
ísɔ̄ kū àdi n̄ kakate teni ma ble.

⁶ Mira bànɔ likamai,
ga tankute kpàkparamɛnɛ ma arɛ.

⁷ Kū má kú wari gūn lɛ, ma Dikiri sìsi,
ma wiki lè ma Ludaa,
akū à ma kòtoo mà zaa a bea,
ma wiki kà a kīnaa, à ḡɛ a s̄an.

⁸ Z̄itɛ lùkaluka à ȳiḡaȳiḡã,
kp̄inɔ d̄ɛgedɛge ari n̄ z̄in̄in.
Ò lùkaluka kū a p̄ɔ f̄ɛ ȳãi.

9 Túsukpe bò a yīn,
té kū àdi n̄ kpata bò a lén,
a yòṅṅ ten té ke a arɛ.

10 À musu wè à kipa,
legū sisi a gbá gbáru.

11 Àten vura dina kerubu kpe,
àten yàa ke ìala.

12 À gusira dà a zīdala,
ludambɛ sira kù a kúkila.

13 Zaa a gakuri tékenaa gūn
legū ten pí pāsīpāsī.

14 Dikiri pàta zaa musu,
Luda Musude kòto dɔ legūpūtāna ũ.

15 À kàa fà ma ibɛɛnɔ à n̄ fākɔa,
à tò legū pìrìma à pèrìma.

16 Kū Dikiri pàtañma,
kū à pó bò a yīn,
ísira zīte bò gupuraa,
andunia zīni gò katena pótompo.

17 À ɔ̀ bò zaa musu à ma kū,
à ma bo swada gūn.

18 À ma si ma ibɛɛ gbāna ɔ̀
kū ma zānguri kū n̄ gbāna demalanɔ.

19 Ò lètɛma ma sunyīkegɔrɔa,
ama Dikiri zè kūmao.

20 À ma bo à ma gba mèporoki,
à ma sura bà kū à yemai yāi.

21 Dikiri yā kèmenɛ ma nèsemāna lén,
à fīna bòmɛnɛ ma gbāsīsarikɛ lén.

22 Zaakū má Luda yāditenanɔ kūna,

mádi yā vāni kē ma a Luda tònlo.

²³ A dokayāno ògō domēne arē pínki,
mádi kpe li yā kú à ditēnoero.

²⁴ Má konna taari vī Dikirinero,
má a zīda kūna durunna sari.

²⁵ Dikiri fīna bōmēne ma nēsemana lén,
zaakū à è má kun gbāsī sari.

²⁶ Náanideme n ũ náanidenone,
taarisarideme n ũ taarisaridenone.

²⁷ N̄ swáswa gbē swáswanone,
ama ndi ibere kpá kú gbē òrōsaridenoo.

²⁸ Ndi zīdabusarinō sura ba,
ndi zīdabirinō lago.

²⁹ Dikiri, mōkōmmē ma fitila ũ,
Dikiri, ndi ma gusira lite gupura ũ.

³⁰ Kū n gbānao mani fō mà kusi karaaa,
ma Luda gāi mani fō mà vī gbīla.

³¹ Luda díkīna sō a yākena papana,
Dikiri yā mamberu vīro, à swáswa,
à de sēgbako ũ gbē kú ò nàinone.

³² Dikiri baasiro, dín Luda ũu?

Ó Luda baasiro, dín gbèsi ũu?

³³ Luda mé àdi ma gba gbāna,
àkū àdi zé poromēne súsu.

³⁴ Àdi tó ma gbá kái gō nna lán zō pó bà,
àdi tó màgō táa o guleino musu.

³⁵ Àdi zīkanaa dadamēne,
ari ma gāsā ni fō à mōgotē sá gá.

³⁶ Ndi n zīblena sēgbako kpáma,
ndi nate n ma tó bo.

³⁷ Ndi ma zé yàasa kūmēne,

de ma gbá sún sataro.

38 Ma pete ma ibereṅoi ma ní dúgu zò,
mádi era mà suro, sé ma ge ma ní dede.

39 Ma ní wiwi dúgudugu, odi f̄ò ò fùte doro,
ò lète ò gò katena ma gbá ḡi.

40 N ma gba gbāna ma z̄li kào,
n tò ma ibereṅo m̄i natemene.

41 N tò ma zāngurin̄o kpe li,
akū ma a ibere p̄in̄o kàkate.

42 Ò wiki lè, gbēke dí ní sura baro,
ò lé zù Dikirii, adi weṁmaro.

43 Ma ní ké nékuneku lán bùsutiti bà,
ma taa òmma lán zé gūn bokoto bà.

44 N ma bo ma gbē kū ò fùtemain̄o ɔ̄,
n ma ke burin̄o m̄ide ũ.

Buri kū má ní d̄ron̄o dì zò blemene,

45 buri z̄it̄on̄o dì k̄a natemene.

Tó ò ma yā mà, òdi m̄i natemene.

46 N̄ k̄a dì ga,

òdi bo ní kúki gbānan̄on kū lukanaao.

47 Dikiri kun! Arubarikademe ma gbèsi ũ!

Ò Luda ma gbèsi ma surabari tó bo!

48 Luda mé àdi m̄ora kám̄mameṅe,

àdi tó burin̄o m̄i natemene,

49 àdi tó mà piti ma ibereṅoa.

N ma gba gbāna de ma zāngurin̄ola,

n ma bo gbē p̄āš̄in̄o ɔ̄.

50 Abire yāi mani n sáabu kpá burin̄o té,

mani n tó kpá, Dikiri.

51 Dikiri dì z̄i z̄k̄ō ble kína kū á s̄ene,

àdi gběke ke kína kũ á kàane,
makũ Dauda kũ ma burinɔ
ari gɔɔ sɪnda pínki.

23

Yá kpɛde kũ Dauda òo

¹ Yá kpɛde kũ Dauda òon dí.

Yɛɛ né Dauda yān dí,
gbě kũ Luda a gbà gbāna yā'onaame.
Yakubu Luda a kà kína ũ,
àkūmɛ Isarailanɔ lèdari mana ũ.

² Dikiri Nini yā dàmenɛ,
a yā da ma lén.

³ Isarailanɔ Luda yā ò,
Isarailanɔ Gbèsi pìmenɛ:
Tó gbě kí blè gbēnɔa a zéa,
tó à kí blè vīnakena Ludanɛ gūn,
⁴ àdigɔ de lán ifāntē botena gupura bàme,
lán gudɔna gukēkōanaa bà,
lán legū kũ àdi tó sè butɛ bà.

⁵ Ma bedenɔn nna kũ Ludaoroo?
A bàka nigɔ kú kũmao ari gɔɔ sɪnda pínki.

À a yā gògò pínki, à sika vīro.
Ani bo kũ ma surabanaaoroo?
Ani pó kũ má a ni vī kpáma pínkiroo?

⁶ Gbě pānɔn de lán lèɛ bàme,
òdi zɔ ò zukūname, òdi kũ kyáuro.

⁷ Gbě kũ à ye à ɔ kea,
séto àgɔ gòkebo ke gò kũna,
àdi té naa gu kũ à kún.

Dauda gɔsa gbānanɔ

8 Dauda gōsa gbānanɔ tón dí. Takemɔ gbē Yasɔbeamumε z̄ikari tóde gbēnɔn aakōnɔ gbē zōkō ũ. Àkū mé à sári sè gbēnɔn wàa siikōnɔi à n zōzōo n pínki gɔrɔ dokōnɔ zī.

9 Gbē bire gbera Dodai né Eleaza, Ahoa gbē kú z̄ikari gbēnɔn aakō pìnɔ té do. À kú kū Daudao gɔrɔ kú Isarailanɔ kākara ò z̄i kà kú Filisitininɔ zaa Pasadamimu. Isarailanɔ bòru kpe kpa,

10 àkū mé à fùte à Filisitininɔ dèdε ari a ɔ wà à gò fēneda pá kūna. Dikiri tò à z̄i blè manamana zī birea. Z̄ikari kparanɔ èra ò sù ò a lè, ama pónɔ porona gènɔa yāimε.

11 Gbē dí gbera Age né Sama gusīsīde gbē kun. Kú Filisitininɔ gāa kākara gu kú blá bú kún, Isarailanɔ bàa lèñε,

12 àkū mé à zè à gí bú pì dagura. À bú pì sirmma à Filisitininɔ dèdε. Dikiri tò à z̄i blè manamana.

13 Pókégɔrɔ wórɔgɔde gbēnɔn baraakurinɔ té, gbēnɔn aakōnɔ bò ò gèε Dauda kīnaa zaa Adulamu gbèwεen. Filisitininɔ gāa bùra katena Refaimu guvuten.

14 Gɔrɔ birea Dauda kú sèntepɔrɔtu, Filisitini gudākparinɔ sō ò kú Betilihamu.

15 Dauda teni a be í ni de à pì: Dí mé ani gé à Betilihamu bīnile lógɔ'i tómenεε?

16 Wórɔgɔde gbēnɔn aakō pìnɔ mé ò gèε ò gè Filisitininɔ bùran, ò Betilihamu bīnile lógɔ'i tò ò sùo Daudanε. Akū adi we à mìro, à kòte Dikiri arε sa'o'i ũ.

17 À pì: Haba Dikiri, mani fō mà í díkū miro. Gbē kú ò gí n wèndiinɔ arumε. Adi we à mìro.

Wórɔgɔde gbēnɔn aakɔ̀ pìnɔ̀ yākenaan gwe.

¹⁸ Zeruya né Abisai, Yoabu dakūna mé à wórɔgɔde gbēnɔn baraaKurinɔ̀ gbē zɔ̀kɔ̀ ũ. Àkū mé à sári sè gbēnɔn wàa do kpé basɔ̀ronɔ̀ à n̄ dede, akū à tó bò gbēnɔn baraaKurii pìnɔ̀ té.

¹⁹ À tó bò de wórɔgɔde gbēnɔn aakɔ̀ pìnɔ̀la, akū à gò n̄ gbē zɔ̀kɔ̀ ũ, ama à kú wórɔgɔde tóde gbēnɔn aakɔ̀ pìnɔ̀ téro.

²⁰ Yoyada né Benaya, Kabazeli gbēme zìkari wórɔgɔde ũ. A yākenanɔ̀n dasi. À Moabu zìkari tódenɔ̀ dède gbēnɔn pla. À gè wèee gūn gɔ̀rɔ̀ kū legūgbēe kòte, à músuu dè.

²¹ À Misila gōsa gbāna kū à sári kūnaa dè. À nài kū gòo à a sári sà à a dèo.

²² Yoyada né Benaya mé à yā pìnɔ̀ kè, akū à tó bò wórɔgɔde gbēnɔn baraaKurii pìnɔ̀ té.

²³ À tó bò de wórɔgɔde gbēnɔn baraaKurii pìnɔ̀la, ama à kú wórɔgɔ tóde gbēnɔn aakɔ̀ pìnɔ̀ téro. Akū Dauda a dìte a dākpārinɔ̀ gbē zɔ̀kɔ̀ ũ.

²⁴ Gbēnɔn baraaKurii pìnɔ̀ tón dí:

Yoabu dakūna Asaheli,

Dodo né Elana Betilihamu gbē,

²⁵ Arodi gbēnɔ̀ Sama kū Elikao,

²⁶ Paliti gbē Elezi,

Tekoa gbē Ikési né Ira,

²⁷ Anato gbē Abieza,

Usa gbē Mēbunai,

²⁸ Ahoa gbē Salamɔ̀,

Netofa gbē Marai,

²⁹ Netofa gbē Baana né Elebu,

Gibea kū à kú Biliaminu būsun gbē Ribai né Itai,

30 Piratō gbē Benaya,
 Gaasi guvute gbē Idai,
 31 Araba gbē Abialabō,
 Bahurimu gbē Azamave,
 32 Salaboni gbē Eliabu,
 Yasē néno,
 33 gusīsīde gbē Sama né Yonatā,
 gusīsīde gbē Saraa né Ahiamu,
 34 Maaka gbē Asabai né Elifeleti,
 Gilo gbē Aitofeli né Eliamu,
 35 Kaameli gbē Ezero,
 Larubu buri Parai,
 36 Zoba gbē Natā né Igali,
 Gada buri Bani,
 37 Amōni buri Zeleki,
 Bero gbē Narai, Zeruya né Yoabu zìkapōnōserii,
 38 Yeta gbēno Ira kū Garebuo
 39 kū Iti buri Uriao.
 N pínki ò gbēno baraakuri awēsupplame.

24

Dauda a zìkarinō naronaa

¹ Dikiri èra à pò fè Isarailanōi, akū à Dauda dà à ò kà yāi à pì: N̄ gé n̄ Isarailanō kū Yudanō naro.

² Akū kína pì Yoabunε kū zìkari gbē zōkō kū ò kú kāaonō à pì: À Isaraila burinō būsū para sena zaa Dani ari à gé pé Beεεbaa, à zìkarinō naro de mà le mà n̄ dasi lé dō.

³ Akū Yoabu pì kínane: Ma dikiri kína, Dikiri n Luda n gbēno karanne leu basōoro n̄ wé siale, ama ma dikiri kína, À kè dera n̄ ye n̄ ke leε?

4 Bee kũ abireo kína yã Yoabu kũ zìkari gbě zōkōnō blè, akũ ò bòte kína kīnaa ò gèe Isarailanō naro.

5 Kũ ò bikù Yodaa, akũ ò bùraa kàte Aroa sare. Wēte pì kú guvutemme. Akũ ò kurè Gada bùsun ari Yaza.

6 Ò kurè Giliada bùsun ò gèe Kadesi, Iti bùsun ari Daniyani, akũ ò gèe Sidō kpa.

7 Ò gèe Taya wēte bīniden kũ Ivi wētēnō kũ Kanaa wētēnō pínki, akũ ò gèe Yudanō bùsu gènōmidōki kpa ari Beseba.

8 Ò kurè bùsu pì gūn pínki. Mō kēndo kũ gōrō baroo gbera ò era ò sù Yurusalemu.

9 Akũ Yoabu gbě kũ à n̄ naronō lé ò kīnane. Isaraila gōgbě kũ ò fēneda dōnō gbēnōn dúbu wàa siikō. Yudanō s̄ gbēnōn dúbu wàa pla kpé basōro.

10 Gbě pìnō naronaa gbera Dauda kú tómadōyã gūn, akũ à pì Dikirine: Ma durunna kè yã pì kenaa gūn manamana. Dikiri, makũ n zòbleri, n̄ ma taari kēma sà, zaakũ ma yōnkō yã kè.

11 Ari Dauda gō gé fute kōnkō, Dikiri yã dīdi annabi Gada, Dauda wégupu'eriia à pì:

12 Ñ gé n̄ o Daudane ma pì, mani yã mèn aakō kátene. À yã pìnō do gwa à sé, mani kene.

13 Akũ Gada gèe à Dauda lè à pìne: Nà kana n bùsun wè suppla ke n iberenō petenanyī n̄ bàa léine mō aakō ke gagagyã gēna n bùsun gōrō aakō, a kpaten n sèe? Ñ laasun léa n̄ gwa, mani gé mà o Luda kũ à ma zīne.

14 Akũ Dauda pì Gadane: Má kú warikena zōkō gūn. Ma si ò léte ò da Dikiri oī, zaakũ à wēnda vī manamana. Àsun tó mà léte mà da bisāsiri oīro.

15 Akū Dikiri tò gagagyā gè Isarailanɔgu zaa kɔnkɔ birea ari gɔɔ kū à zèo. Sena zaa Dani ari à gèe pé Besebaa Isarailanɔ gàga gbɛnɔn dúbu baaakɔ akuri.

16 Kū malaika ɔ bò à Yurusalemudenɔ kakate, Dikiri a nɛsɛe lɛtɛ yā pìi musu, akū à pìi malaika kū àteni í kakate pìine: Ñ ze le! Ñ n ɔ era sà. Yebusi buri Arauna pówegbɛkin Dikiri malaikaa pì kún.

17 Gɔɔ kū Dauda malaika pìi è àteni í dede, à pìi Dikirine: Makū mé ma durunna kè ma taari kè. Gbɛ pìno bi ma kpàsa sãnɔme, odi yãke kero. Ñ tó n ɔ su makū kū ma de bedenɔa.

18 Zī birea Gada gèe à Dauda lè à pìine: Ñ gé Dikiri gbagbaki bo Yebusi buri Arauna pówegbɛkia.

19 Akū Dauda gèe lákū Dikiri a yā ò Gadane nà.

20 Kū Arauna wé zù, à è kína kū a gbɛnɔ ten su a kīnaa, akū à gèe à kùtene à wùte a gberea

21 à pì: Ma dikiri kína, À kè dera nten su makū n zòbleri kīnaa lɛe? Dauda wèa à pì: Ma su mà n pówegbɛki lúmma mà Dikiri gbagbaki bon, de gagagyā pì le à go gbɛnɔa yāi.

22 Akū Arauna pì Daudane: Ma dikiri kína, ñ pó kū à kènnɛ mana sé ñ sa oo. Ñ zùnɔ gwa sa'opɔ ũ. Ñ pówegbɛgonɔ kū gbãngonɔ sɛte yàka ũ.

23 Kína, ma n gba pínki. Arauna èra à pìine do: Dikiri n Luda sí kúnwo.

24 Akū kína pìine: Oi! Mani lúmma, mani a fīna bonnɛ. Mani sa o Dikiri ma Ludaa pã fīnabonaa sariro. Akū à pówegbɛki pì kū zùnɔ lùa andurufu bupla akuri.

25 Akū à Dikiri gbagbaki bò gwe à sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū òa kū kennakūkɔo sa'opɔnɔ. Dikiri sì

kãao a bùsu yã musu, akũ gagagyã pìi zè.

Luda yá takada kú Bisá yáo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisá (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3